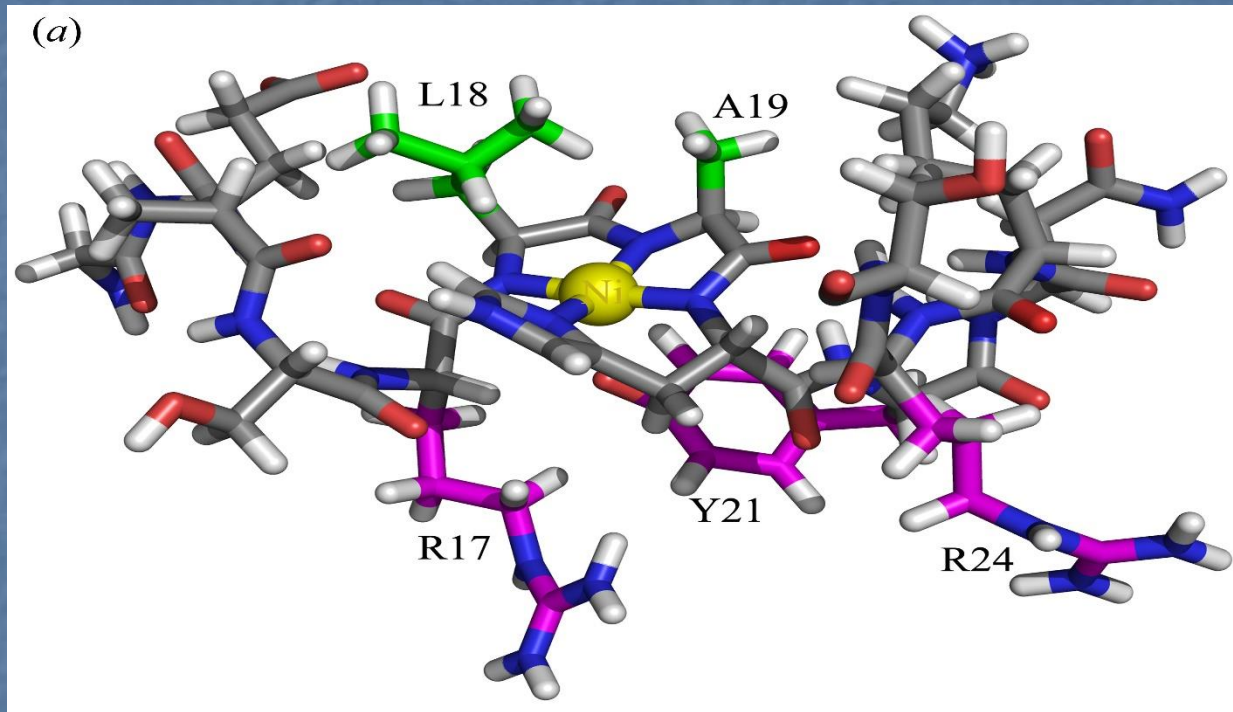

ΣΥΜΠΛΟΚΑ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΙΟΝΤΩΝ ΜΕ ΠΕΠΤΙΔΙΑ

Αναπ. Καθ. Γεράσιμος Μαλανδρίνος

Εισαγωγή

- Σπουδαιότητα μεταλλικών ιόντων σε βιολογικά συστήματα
  - ▶ Μεταλλοπρωτεΐνες-ένζυμα
  - ▶ μοντέλα τους → πεπτίδια
  - ▶ Βιοανόργανη Χημεία

Εισαγωγή

► μεθοδολογία μελέτης

- ◇ σύνθεση πεπτιδικού μοντέλου
- ◇ μελέτη αλληλεπίδρασης με μεταλλικά ιόντα σε διάλυμα
- ποτενσιομετρία (τι είναι ;;;)

Εισαγωγή

- Ποτενσιομετρία-αρχή

Μέτρηση της διαφοράς δυναμικού που αναπτύσσεται μεταξύ ενός ηλεκτροδίου αναφοράς και ενός εκλεκτικού ηλεκτροδίου ιόντων σε διάλυμα (π.χ υποκαταστάτη ή υποκαταστάτη-μεταλλικού ιόντος) συναρτήσει του όγκου προστιθέμενης βάσης ή οξέος γνωστής συγκέντρωσης

Εισαγωγή

- Τι πληροφορίες μπορούμε να αντλήσουμε από μια τέτοια μέτρηση;
  - προσδιορισμός συγκέντρωσης (M,L κλπ)
  - παράμετροι βαθμονόμησης ηλεκτροδίου
  - προσδιορισμός pK_a υποκαταστάτη
  - προσδιορισμός στοιχειομετρίας και σταθερών σχηματισμού συμπλόκων που σχηματίζονται
  - διαγράμματα κατανομής σχηματιζόμενων συμπλόκων συναρτήσει των pH , pL ή pM
  - Δεν εξάγουμε πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο ένταξης του μεταλλικού ιόντος
  - χαρακτηρισμός συμπλόκων-

Model data from C:\MAKISRec...

Temperature/°C: 25
 Maximum number of iterations: 100
 Excessive limit: 0.33

Weighting scheme:
 automatic (selected)
 diagonal
 relative

Ac-LAHYNK-amide C~2mM No 1

Betas Model selector

Add i Remove i Add Reagent Remove

Formula	Log beta	L	H	
LH ₃	26.30037	1	3	refine
LH ₂	20.06348	1	2	refine
LH	10.54136	1	1	refine
H ₋₁	-13.778	0	-1	constant

Potentiometric titration data f...

Curve Label: No 1
 Initial volume/ml: 10
 Volume error: 0.001
 Electrode name: glass

Add curve Remove curve Import curve

Titration conditions Electrode settings Titration data

Add Reagent Remove Reagent

Total millimoles	L	0.0148083	constant
Total millimoles	H	9.317496E-02	refine
Burette conc./M	L	0	constant
	H	-0.10053	constant

Manual fitting of potentiometric data

Screen: Tiled Maximised Cascade

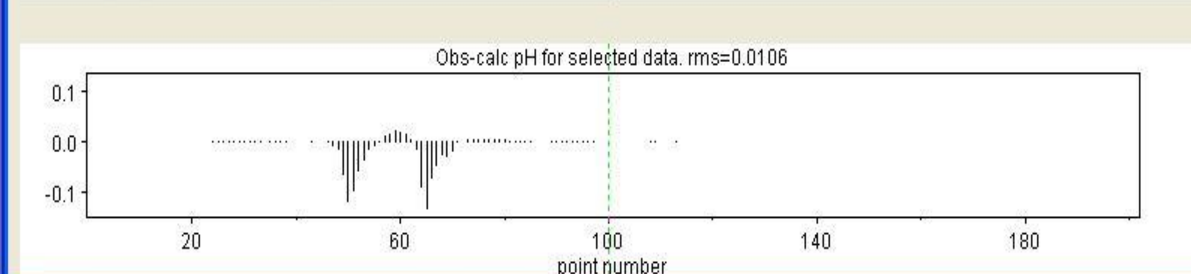
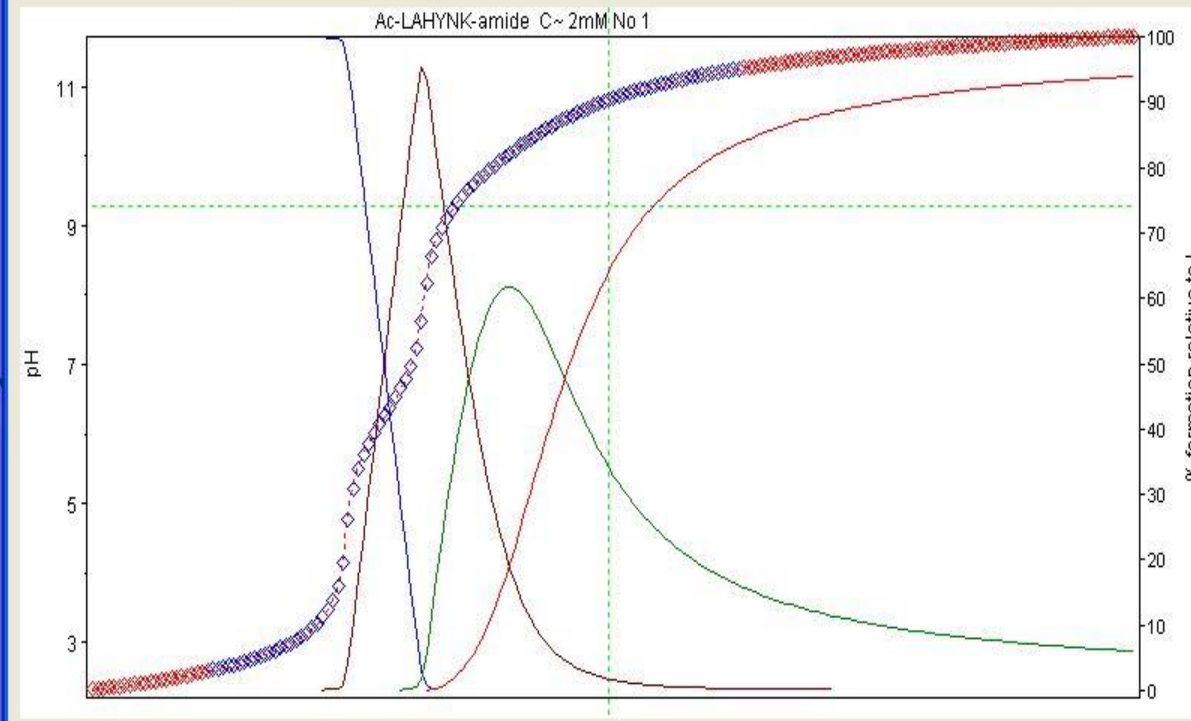
Copy to clipboard:

log ? LH₃: 26.3004

Replot

Show curve: No 1

x-axis variable: Point Volume

curve no. 1 - No 1
 point 100. Titre .99
 Included in calculations

	% conc
free L	✓ 64.046
free H	✗
LH ₃	0.000
LH ₂	1.748
LH	34.206
H ₋₁	

Open .RES file   model 1 of 1

Store .RES file

Copy section

Print section

Update

- View section
- All
  - Model file contents
  - Iterations
  - Results
  - Correlation Coefficients
  - Concentrations table
  - Obsd/Calcd values

Stepwise constants and errors

K= x

---

x

LogK=

Execution time 0.315 s

Results page   Run timed at 18.57 on 12 Nov 2007

Ac-LAHYMK-amide C~ 2mM No 1
 3 iterations
 Refinement successful
 Chi-squared = 23.08
 Chi-squared should be less than 12.60 at the 95% confidence level

sigma = 0.9512

	Value	relative std devn	log beta	standard deviation	
Beta 1 3 refined	1.9137E+26	0.0179	26.2819	0.0078	(26.2818802013053)
Beta 1 2 refined	1.1265E+20	0.0101	20.0517	0.0044	(20.0517185330458)
Beta 1 1 refined	3.3990E+10	0.0070	10.5313	0.0030	(10.5313469164977)
Beta 0 -1 constant	1.6672E-14		-13.7780		

	CURVE	INITIAL VALUE	FINAL VALUE	STD DEV	
Tot mmoles H	1	0.09317	0.09310	0.00002	(9.310189134615117E-002)
Tot mmoles H	2	0.09420	0.09455	0.00010	(9.455145987430705E-002)

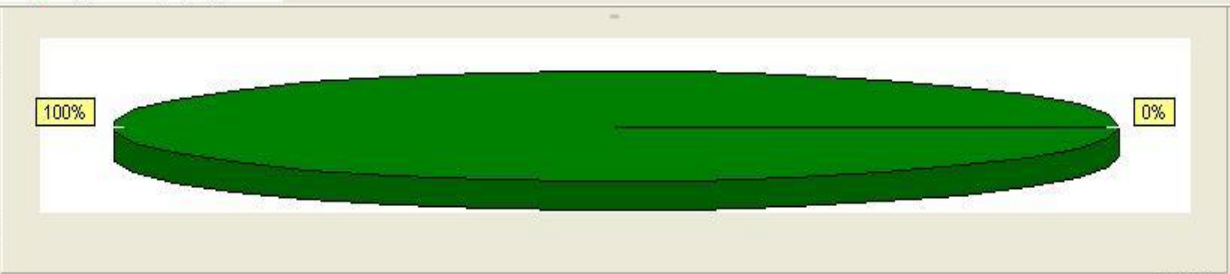
Key:
A=L3
H=hydrogen

Species displayed:
L3
AH3
AH2
AH
H-1
All

To display individual curves
Highlight required species.
All (last item) redisplay all.

If graph colours hard to see,
change background colour
(via Display menu).

Pie chart
values at
pH/pX =
2.0

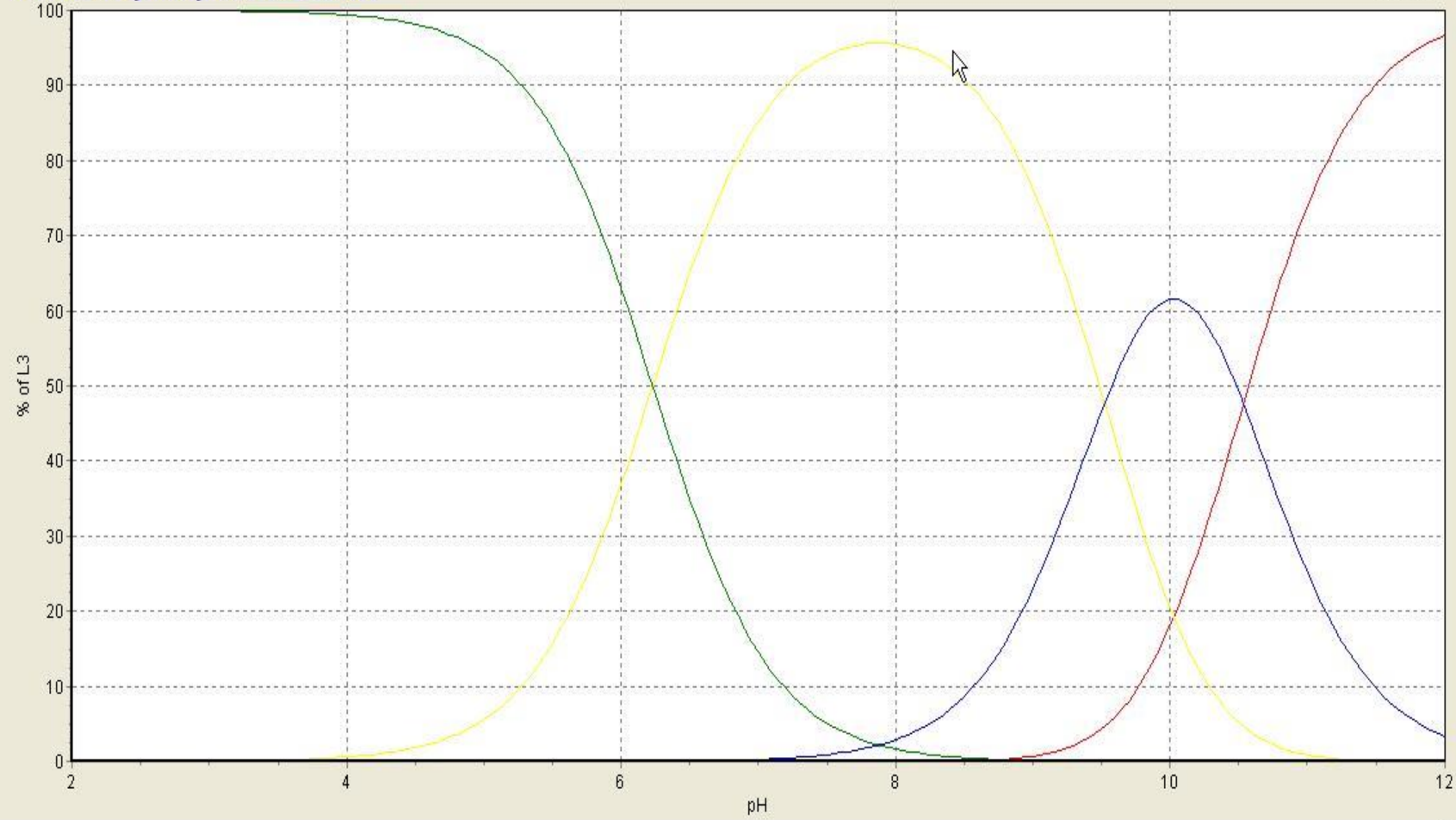

Significant species
(> 1%)

- FreeL3
- AH3
- AH2
- AH

pH 8.42
94.63%

Ac-Leu-Ala-His-Tyr-Asn-Lys-amide C~1.5mM FINAL

Model data from C:\Documents...

Temperature/°C: 25
 Maximum number of iterations: 100
 Excessive limit: 0.33

Weighting scheme:
 automatic
 diagonal
 relative

Ac-LAHYNK-amide + Cu(II) 1.1:1 combined

Betas Model selector

Add Remove Add Reagent Remove

Formula	Log beta	Cu	L	H	
LH ₃	26.2819	0	1	3	constant
LH ₂	20.0517	0	1	2	constant
LH	10.5313	0	1	1	constant
CuLH ₂	23.51174	1	1	2	refine
CuLH	17	1	1	1	ignore
CuL	12.03881	1	1	0	refine
CuLH ₋₁	2.999498	1	1	-1	refine
CuLH ₋₂	-6.928994	1	1	-2	refine
CuLH ₋₃	-17.46018	1	1	-3	refine
CuLH ₋₄	-29.11773	1	1	-4	refine
Cu ₂ L ₂ H ₃	-60	2	2	-8	refine
Cu ₂ LH ₋₄	-20	2	1	-4	ignore
Cu ₂ LH ₂	26.5	2	1	2	ignore
Cu ₂ LH ₋₁	9.4	2	1	-1	ignore
Cu ₂ LH ₋₂	-2	2	1	-2	ignore
Cu ₂ L ₂ H ₂	35.5	1	2	2	ignore
CuL ₂	21.3564	1	2	0	ignore
CuL ₂ H ₋₁	14	1	2	-1	ignore
CuL ₂ H ₂	2.463725	1	2	-2	ignore
CuL ₂ H ₋₄	-20	1	2	-4	ignore
Cu ₂ L ₂ H ₃	-43	1	2	-6	ignore
Cu ₃ L ₂ H ₋₁	25	3	2	-1	ignore
Cu ₃ L ₂ H ₂	18	3	2	-2	ignore
Cu ₃ L ₂ H ₃	11	3	2	-3	ignore
Cu ₃ L ₂ H ₄	2	3	2	-4	ignore
H ₋₁	-13.778	0	0	-1	constant

Manual fitting of potentiometric data

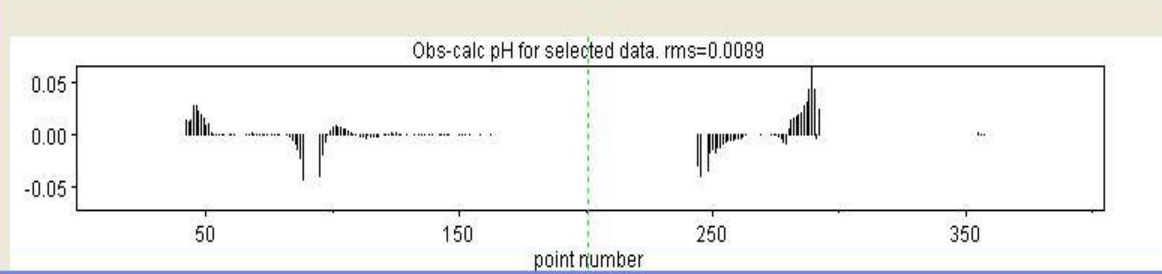
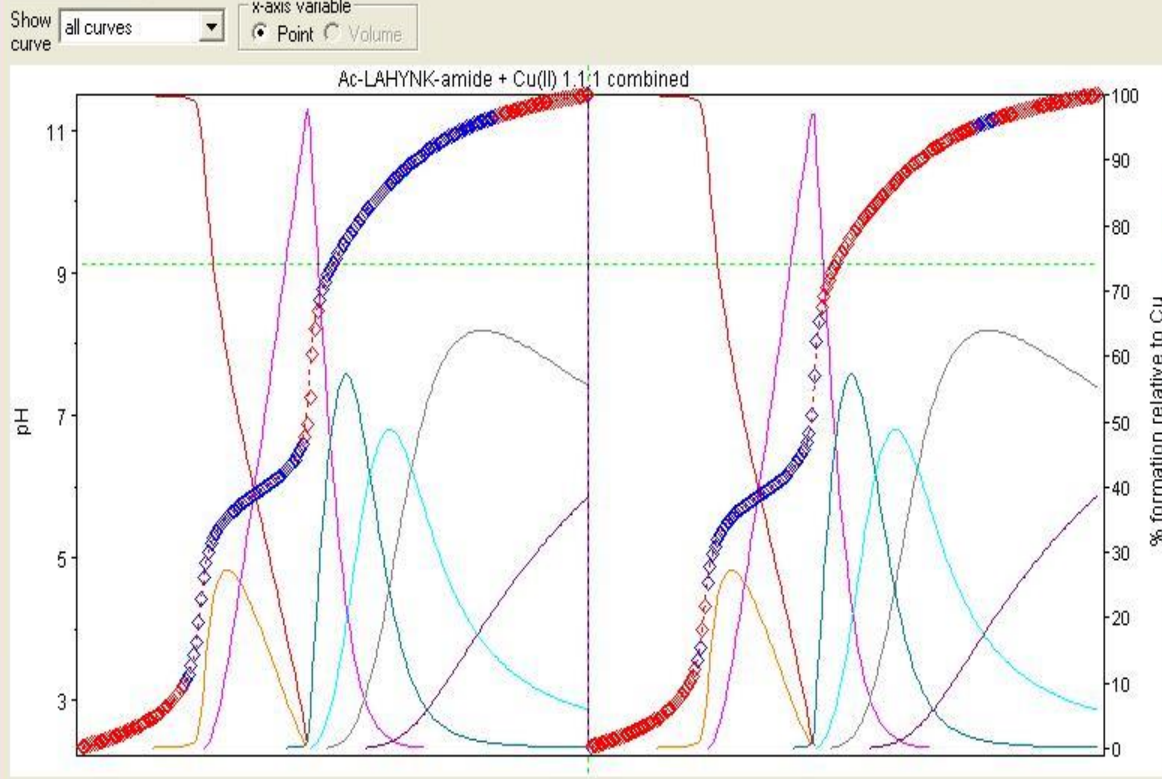
Screen:
 Tiled
 Maximised
 Cascade

Copy to clipboard:
 Plot
 Data

log ? CuLH₂
 23.5117

23 24 25

Show curve: all curves
 x-axis variable:
 Point Volume

curve no. 1 - No 1
 point 201, Titre 2
 Included in calculations

	% conc
free Cu	✓ 0.000
free L	x
free H	x
LH ₃	
LH ₂	
LH	
CuLH ₂	0.000
CuL	0.001
CuLH ₋₁	0.159
CuLH ₋₂	5.937
CuLH ₋₃	55.340
CuLH ₋₄	38.564
Cu ₂ L ₂ H ₃	0.001
H ₋₁	

Open .RES file

model 2 of 2

Store .RES file

Copy section

Print section

Update

- View section
- All
  - Model file contents
  - Iterations
  - Results
  - Correlation Coefficients
  - Concentrations table
  - Obsd/Calcd values

Stepwise constants and errors

K= x

---

x

LogK=

Execution time 0.104 s

sigma = 1.1874

	Value	relative std devn	log beta	standard deviation
Beta 0 1 3	constant			
Beta 0 1 2	constant			
Beta 0 1 1	constant			
Beta 1 1 2	refined	0.0208	23.5547	0.0090 (23.5547439901386)
Beta 1 1 1	ignored			
Beta 1 1 0	refined	0.0116	12.0622	0.0051 (12.0621838352974)
Beta 1 1 -1	refined	0.0235	3.0240	0.0102 (3.02397654653792)
Beta 1 1 -2	refined	0.0230	-6.8953	0.0100 (-6.89525627412259)
Beta 1 1 -3	refined	0.0288	-17.4225	0.0125 (-17.4224758204232)
Beta 1 1 -4	refined	0.0345	-29.0732	0.0150 (-29.0731837375118)
Beta 2 2 -8	ignored			
Beta 2 1 -4	ignored			
Beta 2 1 2	ignored			
Beta 2 1 -1	ignored			
Beta 2 1 -2	ignored			
Beta 1 2 2	ignored			
Beta 1 2 0	ignored			
Beta 1 2 -1	ignored			
Beta 1 2 -2	ignored			
Beta 1 2 -4	ignored			
Beta 1 2 -6	ignored			
Beta 3 2 -1	ignored			
Beta 3 2 -2	ignored			
Beta 3 2 -3	ignored			
Beta 3 2 -4	ignored			
Beta 0 0 -1	constant		-13.7780	

	CURVE	INITIAL VALUE	FINAL VALUE	STD DEV	
Tot mmoles	H	1	0.09175	0.09164	0.00003 (9.164289073324000E-002)
Tot mmoles	H	2	0.08938	0.08927	0.00003 (8.927257712655273E-002)

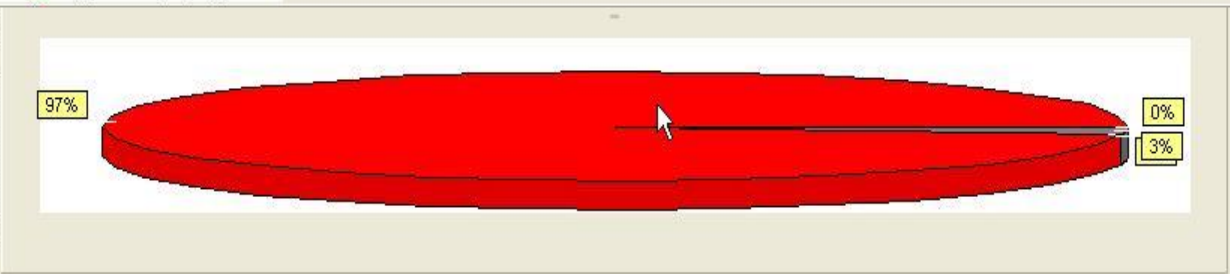
Key:
A=Cu
B=L3
H=hydrogen

Species displayed:
BH2
BH
ABH2
AB
ABH-1
ABH-2
ABH-3
ABH-4
H-1

To display individual curves
Highlight required species.
All (last item) redisplay all.

If graph colours hard to see,
change background colour
(via Display menu).

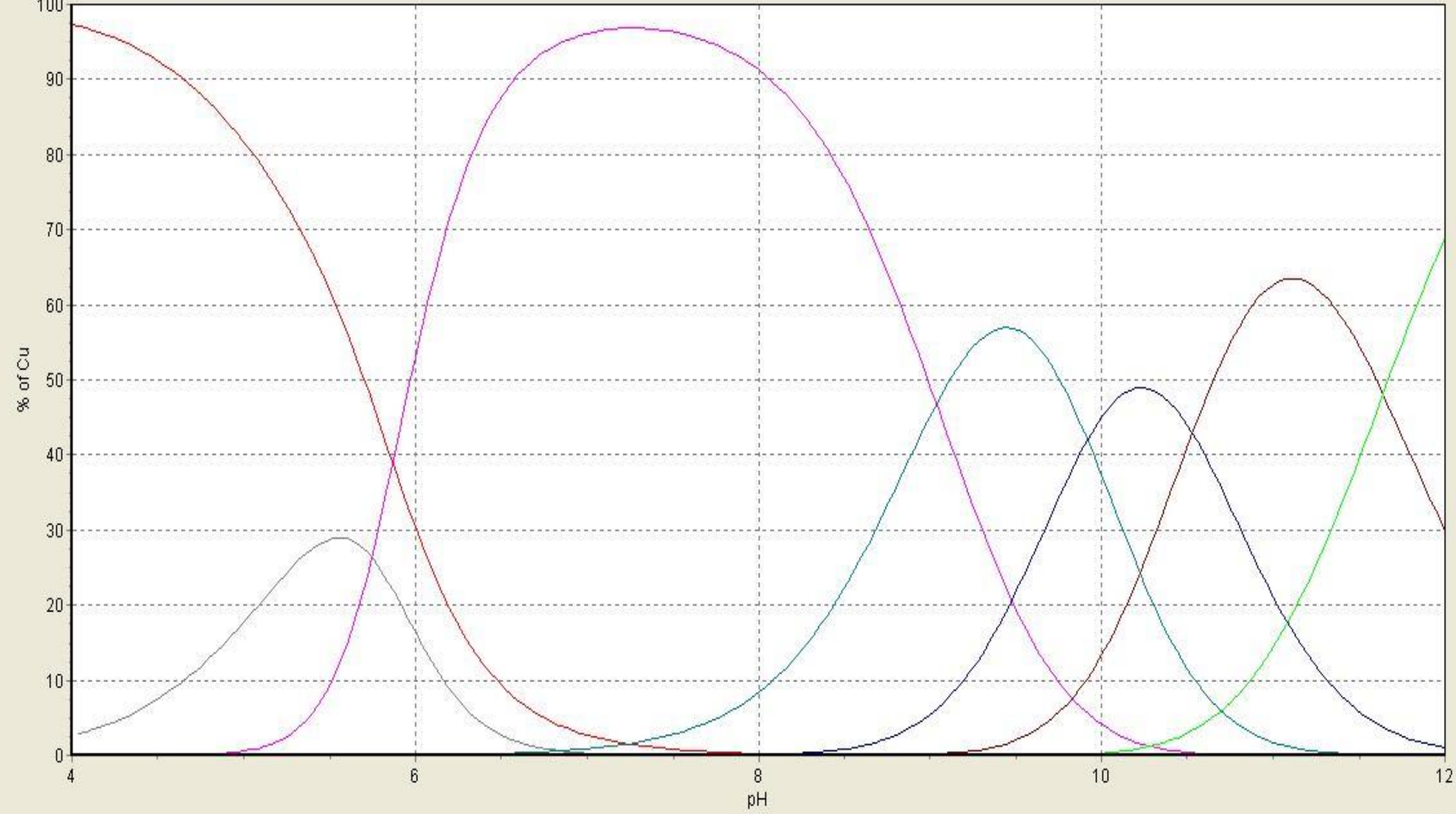
Pie chart
values at
pH/pX =
4.0

Significant species
(> 1%)

- FreeCu
- ABH2
- AB
- ABH-1
- ABH-2
- ABH-3
- ABH-4

Cu(II) + Ac-Leu-Ala-His-Tyr-Asn-Lys-amide 1:1.1 FINAL

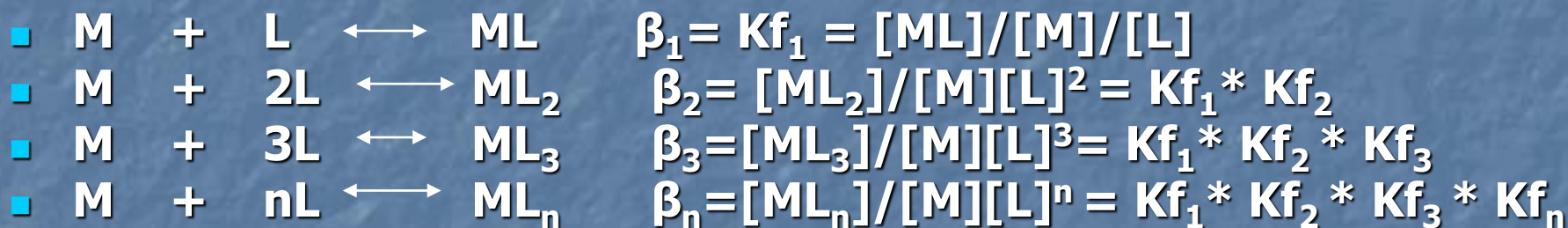

Μερικές-ολικές σταθερές σχηματισμού

- $[M(H_2O)_6]^{2+} + L \longrightarrow [M(H_2O)_5L]^{2+} + H_2O$
- Ή απλούστερα $M + L \longleftrightarrow ML$
- Σε μεγαλύτερες συγκεντρώσεις L λαμβάνουν χώρα διαδοχικές αντιδράσεις υποκατάστασης μορίων νερού
- $M + L \longleftrightarrow ML \quad Kf_1 = [ML]/[M][L]$
- $ML + L \longleftrightarrow ML_2 \quad Kf_2 = [ML_2]/[ML][L]$
- $ML_2 + L \longleftrightarrow ML_3 \quad Kf_3 = [ML_3]/[ML_2][L]$
- $ML_{n-1} + L \longleftrightarrow ML_n \quad Kf_n = [ML_n]/[ML_{n-1}][L]$

Μερικές-ολικές σταθερές σχηματισμού

- Ομοίως γαι τις προηγούμενες αντιδράσεις μπορούμε να γράψουμε

- Αφού λοιπόν $\beta_n = K_n \cdot K_{n-1} \cdot K_{n-2} \dots K_1$
- ισχύει και $\log \beta_n = \log K_n + \log K_{n-1} + \log K_{n-2} \dots \log K_1$
- Επίσης (σημαντική σχέση) $\log \beta_n - \log \beta_{n-1} = \log K_n$

Μερικές-ολικές σταθερές σχηματισμού

- Ισορροπίες που περιλαμβάνουν M, L, H⁺
- Η συμπλοκοποίηση περιγράφεται απ' την εξίσωση

- και $\beta_{p/q/r} = [M_pH_qL_r]/[M]^p[H]^q[L]^r$
- q αρνητικό σε δυο περιπτώσεις
  - υδρόλυση μεταλλικού ιόντος ή συμπλόκου
  - ιονισμός πρωτονίου που κανονικά δεν ιονίζεται στην κλίμακα pH=0-14 (πχ πρωτόνιο αμιδικού δεσμού)

Μερικές-ολικές σταθερές σχηματισμού

- Η αντίδραση

μπορεί να γραφτεί και ως:

$$\text{με } \beta_{1,-1,1} = [M(OH)L]/[M][H]^{-1}[L]$$

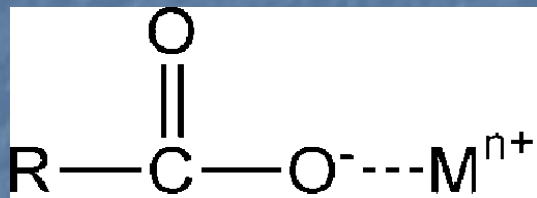
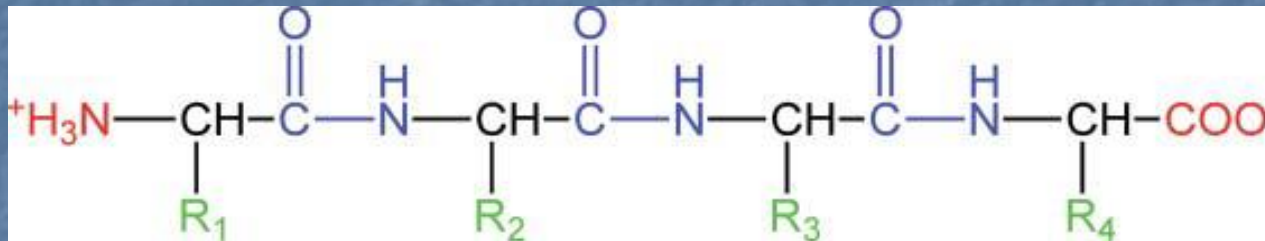
- Φασματοσκοπικές μέθοδοι (NMR, EPR, UV-Vis, CD)
- Βιολογική δράση-σύγκριση με το ένζυμο/πρωτεΐνη
- Εξαγωγή συμπερασμάτων-αξιολόγηση

Σύμπλοκα μεταλλικών ιόντων με πεπτίδια

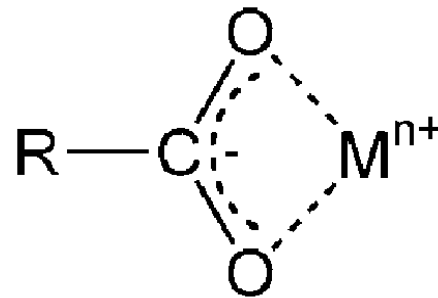
σύμπλοκα μικρών πεπτιδίων (4-6 αμινοξέων) με τα μεταλλικά ιόντα Cu(II) και Ni(II)

1. πεπτίδια χωρίς όξινες ή βασικές παράπλευρες ομάδες
2. πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ **ιστιδίνη** (His)
3. πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ **κυστεΐνη** (Cys)
4. πεπτίδια που περιέχουν τα αμινοξέα **ασπαρτικό οξύ** (Asp) και **γλουταμικό οξύ** (Glu)

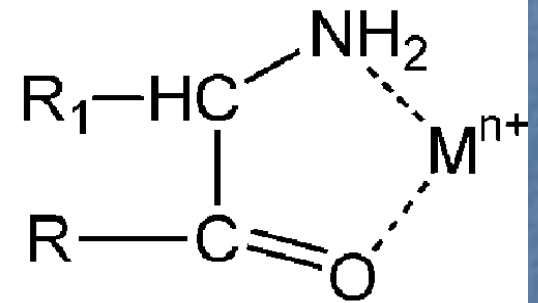
Σύμπλοκα μεταλλικών ιόντων με πεπτίδια

(a)

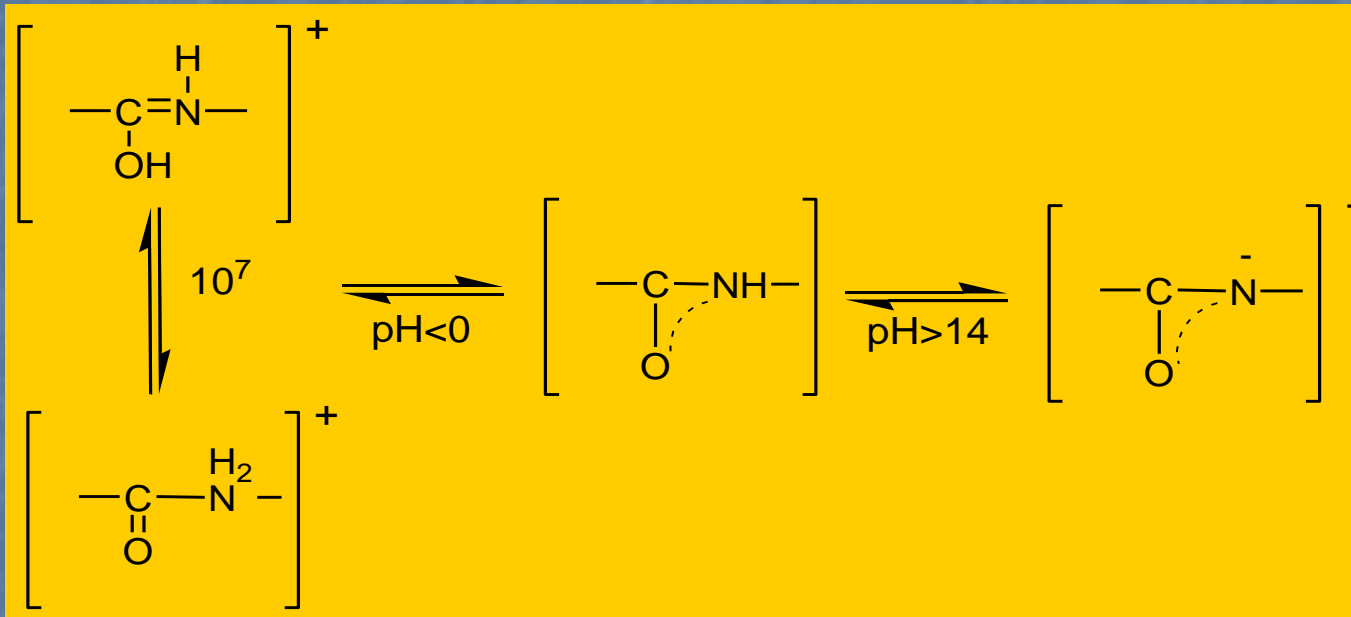
(b)

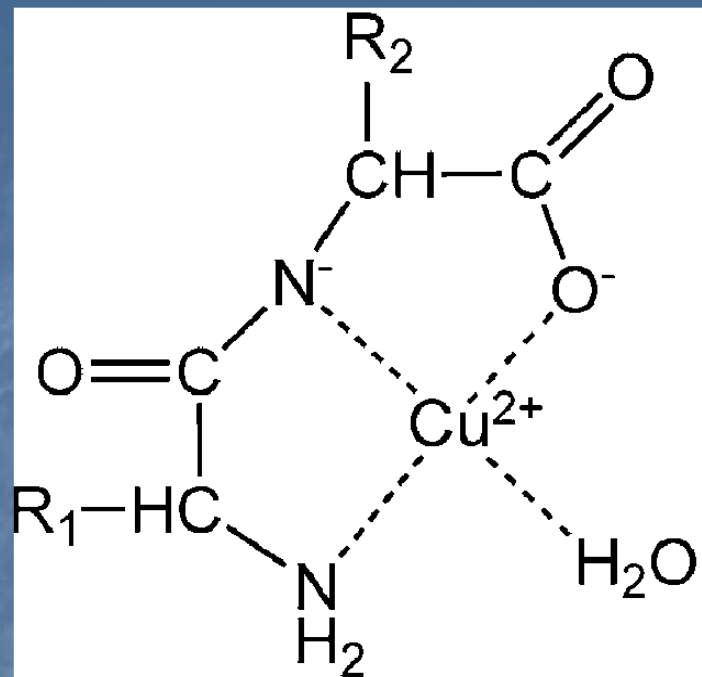

(c)

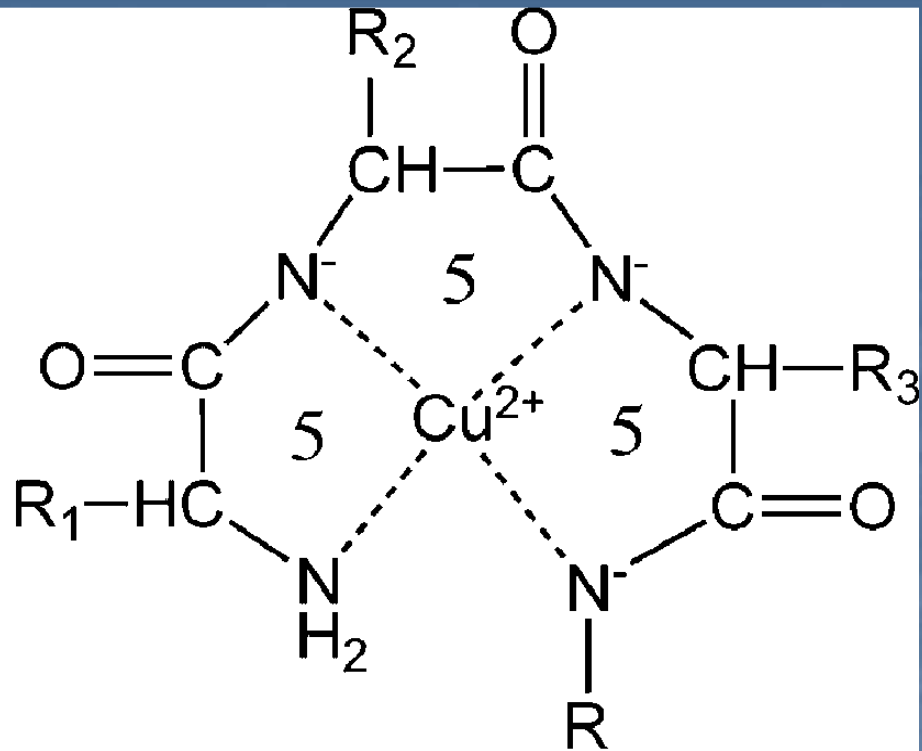
Μεταλλικά σύμπλοκα πεπτιδίων χωρίς όξινης-βασικές παράπλευρες ομάδες

- Η αμιδική ομάδα (-CONH-)

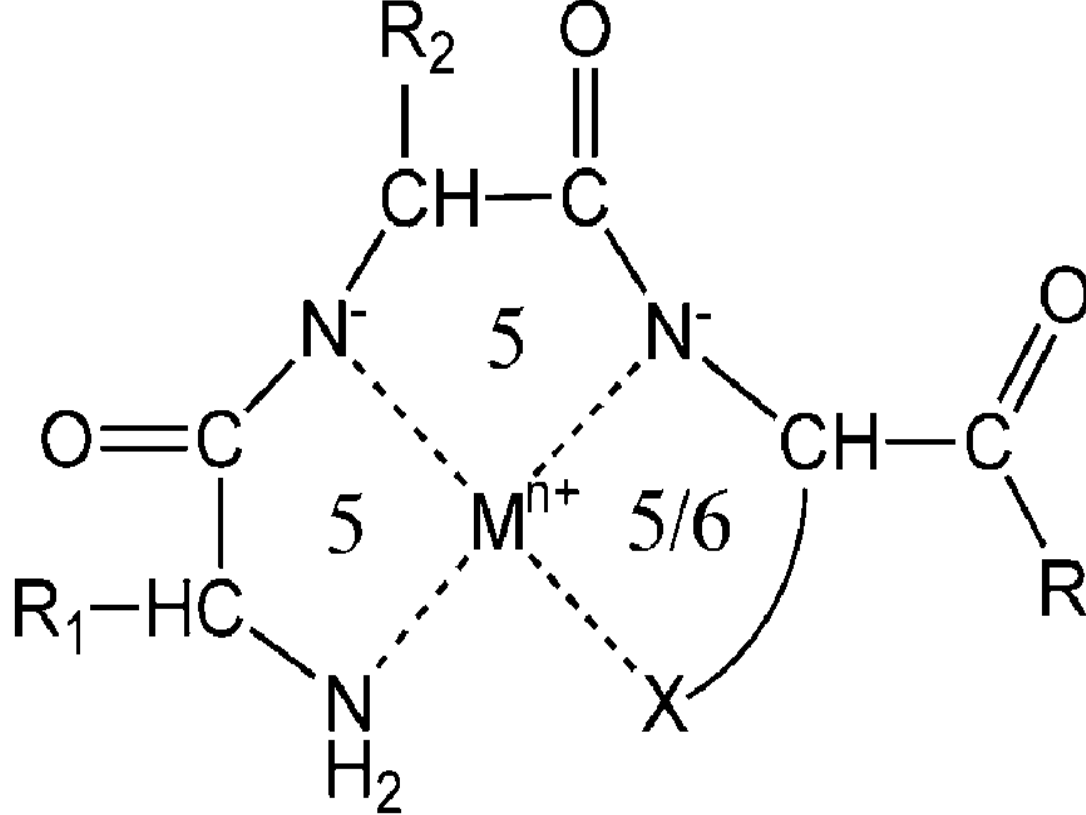

(a)

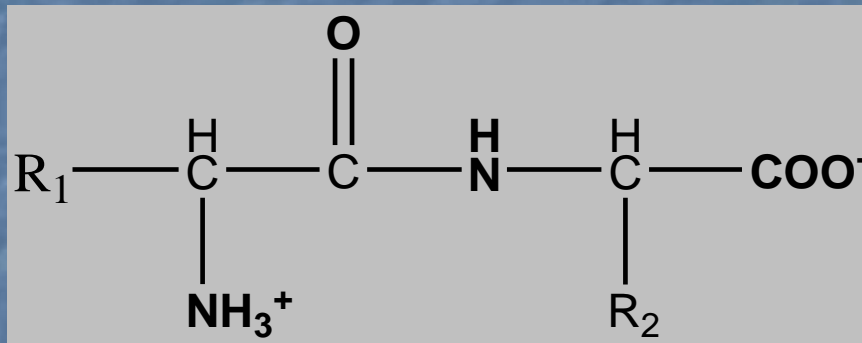
(b)

- a) $X = N_{Im}$ (His); $M^{n+} = Cu(II), Ni(II), Pd(II), Au(III), Pt(II)$
- b) $X = \beta-COO^-$ (Asp); $M^{n+} = Cu(II), (Ni(II), Pd(II))$
- c) $X = S^-$ (Cys); $M^{n+} = Ni(II), Pd(II)$
- d) $X = S-CH_3$ (Met); $M^{n+} = Pd(II), Pt(II)$

Μεταλλικά σύμπλοκα πεπτιδίων χωρίς όξινης-βασικές παράπλευρες ομάδες

- οξεοβασικές ιδιότητες πεπτιδίων-πεπτιδικού δεσμού

Υποκαταστάτης	pK (NH ₃ ⁺)	pK (COOH)
Gly	9.60	2.37
GlyGly	8.13	3.21
GlyGlyGly	7.96	3.27
GlyGlyGlyGly	7.97	3.24

τρεις κύριες όξινης/βασικές ομάδες

- Ποια είναι η επίδραση του μήκους της πεπτιδικής αλυσίδας στις τιμές των σταθ. ιονισμού;

Μεταλλικά σύμπλοκα πεπτιδίων χωρίς όξινες-βασικές παράπλευρες ομάδες

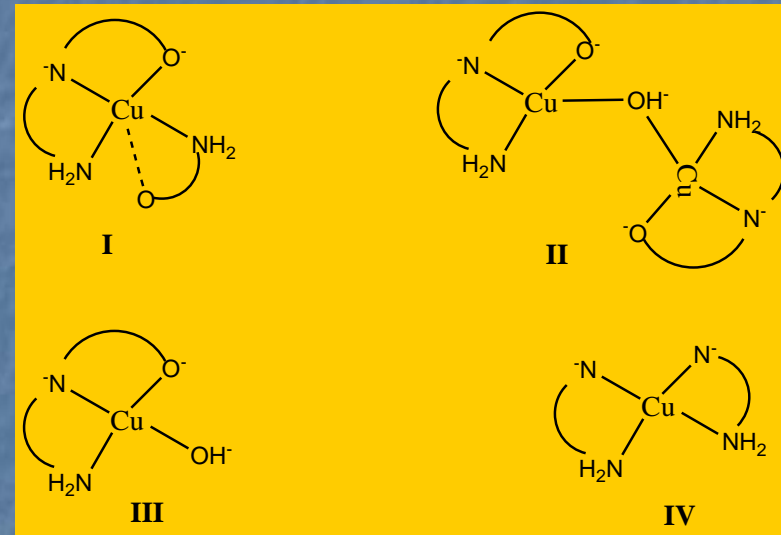
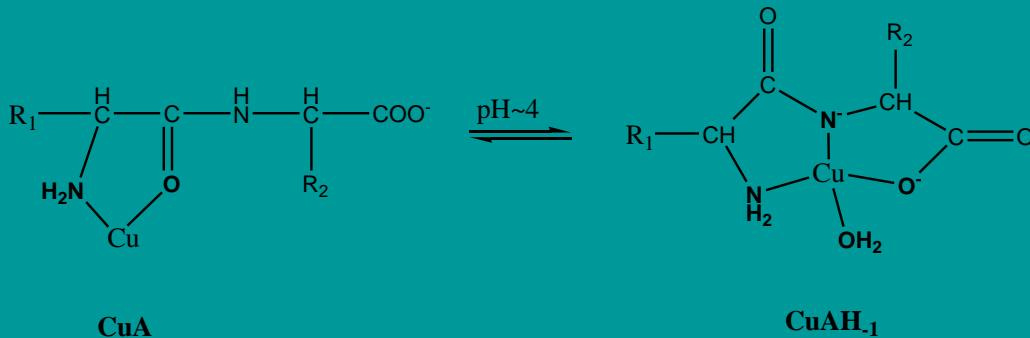
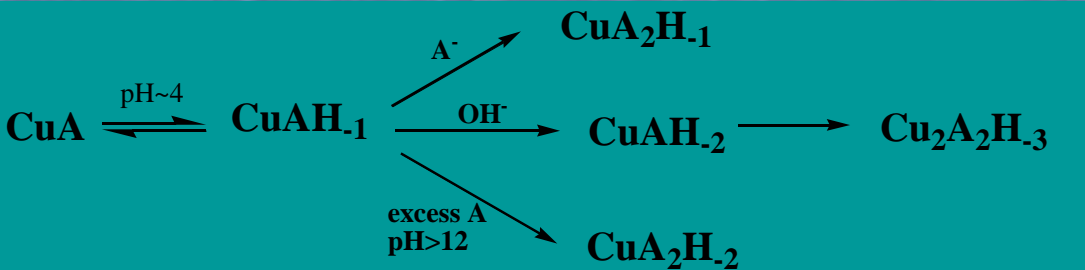
Παράγοντες οι οποίοι καθορίζουν το είδος των συμπλόκων που σχηματίζονται κατά την αλληλεπίδραση πεπτιδίων-μεταλλικών ιόντων

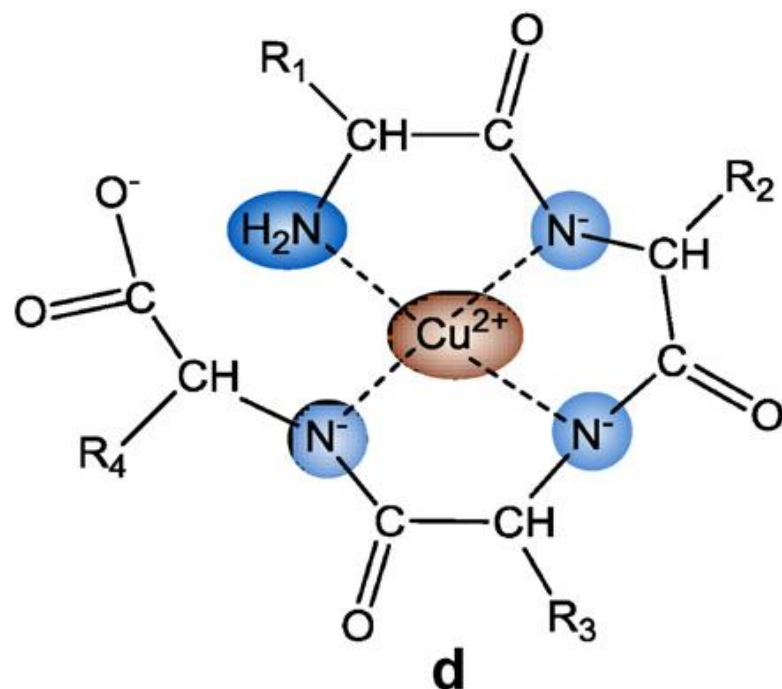
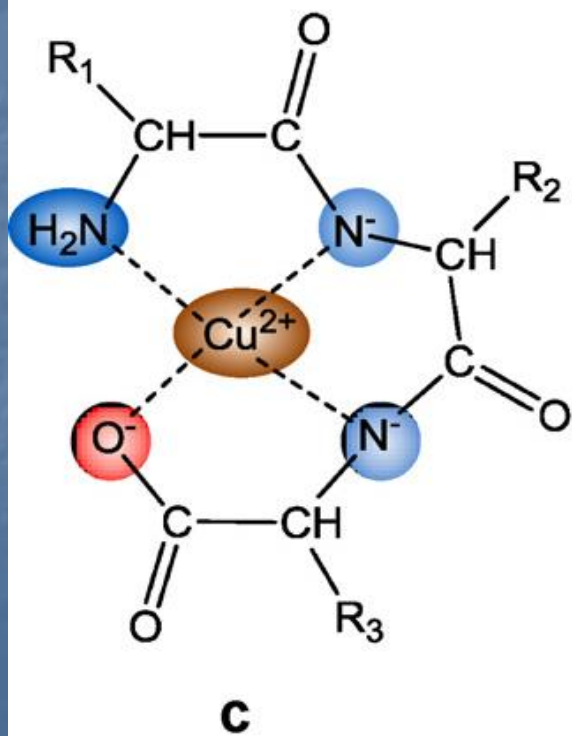
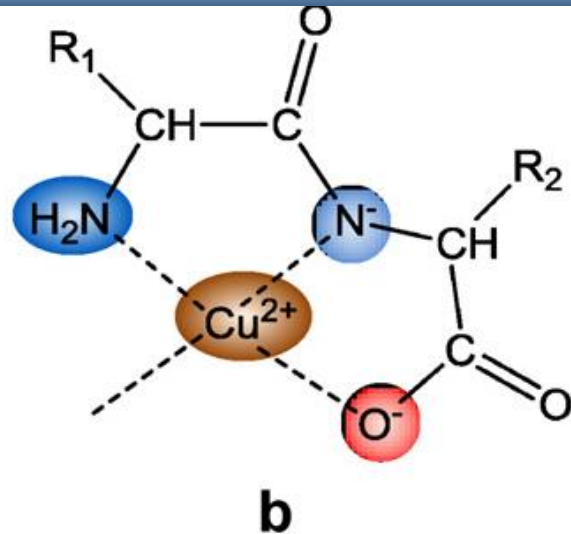
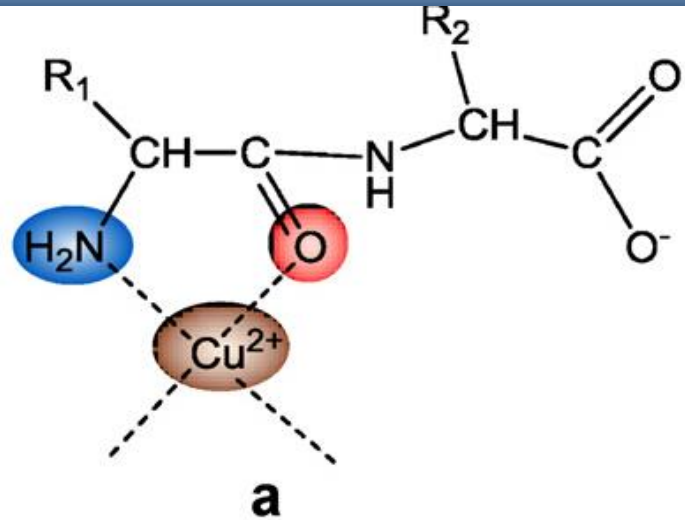
- Η φύση του μεταλλικού ιόντος
- το pH
- Η φύση του πεπτιδίου
  - ◇ είδος παράπλευρης αλυσίδας/ων
  - ◇ μήκος πεπτιδικής αλυσίδας, κλπ
- Η αναλογία M^{n+} : πεπτίδιο

Σύμπλοκα Cu(II)-ολιγογλυκίνο ή -αλάνινο πεπτιδίων

■ ► GlyGly + Cu(II)

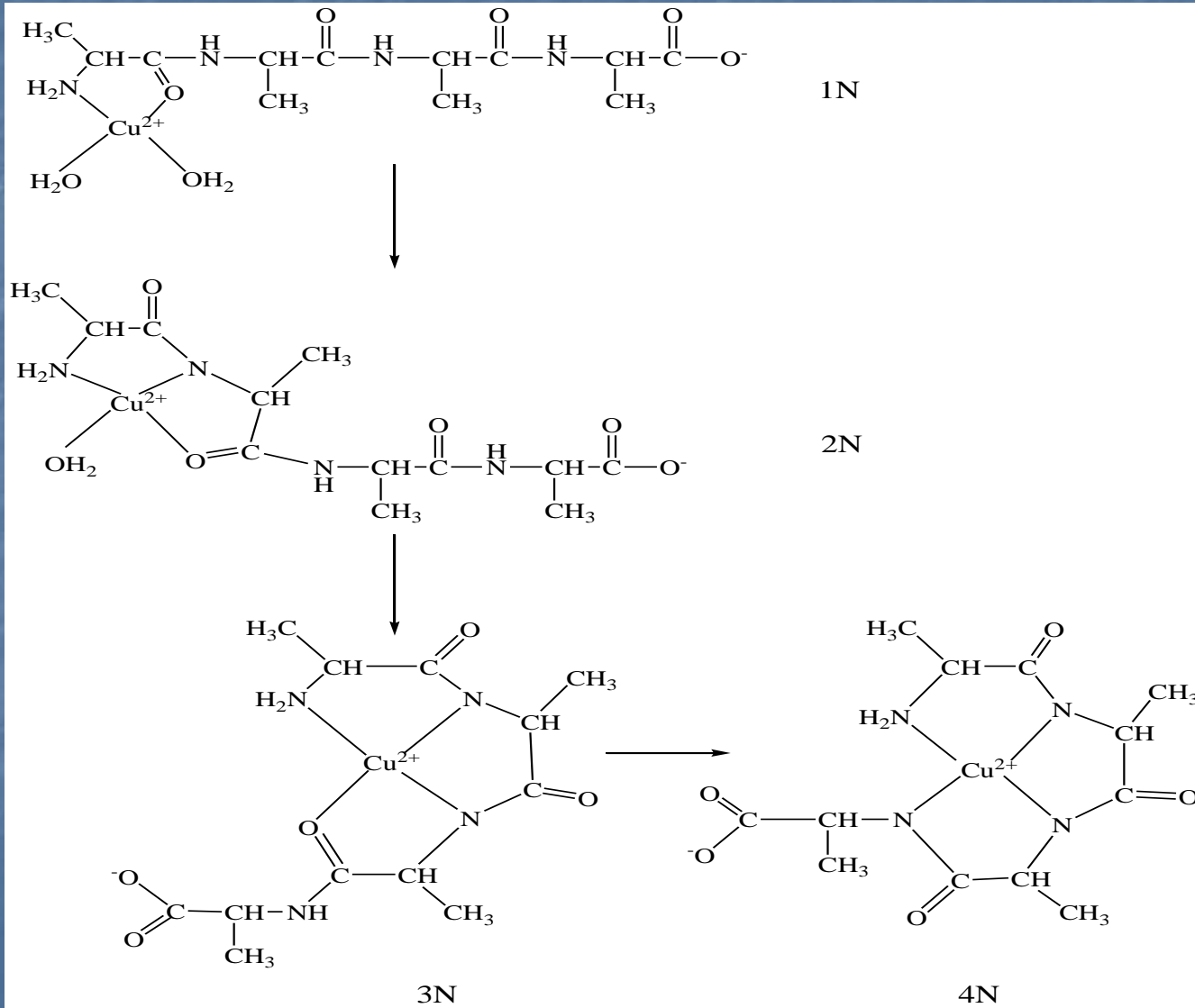

Σύμπλοκα Cu(II)-ολιγογλυκίνο ή –αλάνινο πεπτιδίων

- Gly₃ ή Gly₄ ή Ala₄ + Cu(II)

Σωματίδια	GlyGly	GlyGlyGly	GlyGlyGlyGly
CuA	5.56	5.24	5.08
CuAH ₁	1.33	0.02	-0.42
CuAH ₂	-8.04	-6.58	-7.31
CuAH ₃	-	-	-16.60
CuA ₂ H ₁	4.46	-	-
CuA ₂ H ₃	-4.51	-	-
pK _{amide 1}	4.23	5.22	5.50
pK _{amide 2}	<u>9.37</u>	6.60	6.89
pK _{amide 3}	-	-	9.29

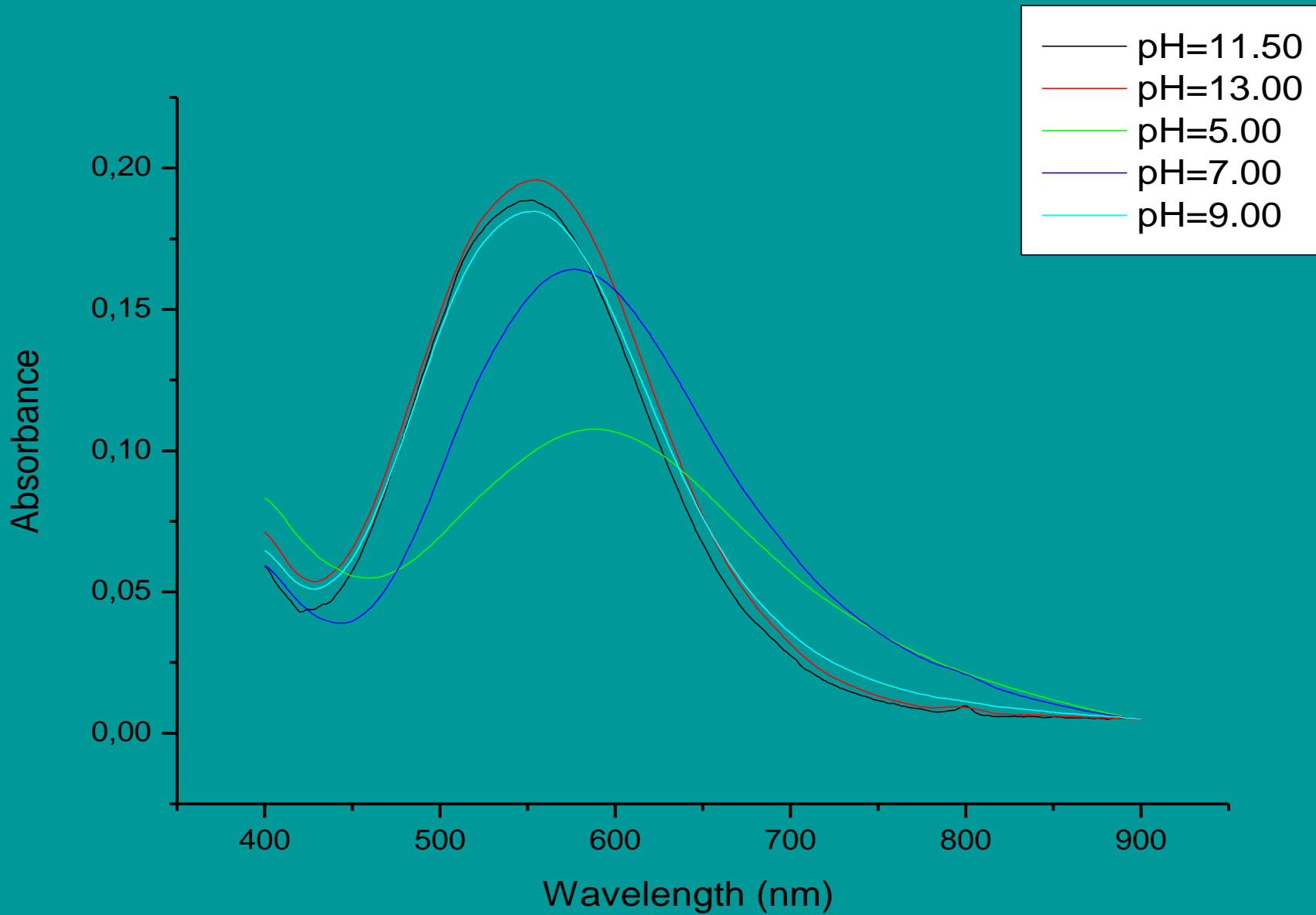
Σύμπλοκα Cu(II)-ολιγογλυκίνο ή -αλάνινο πεπτιδίων

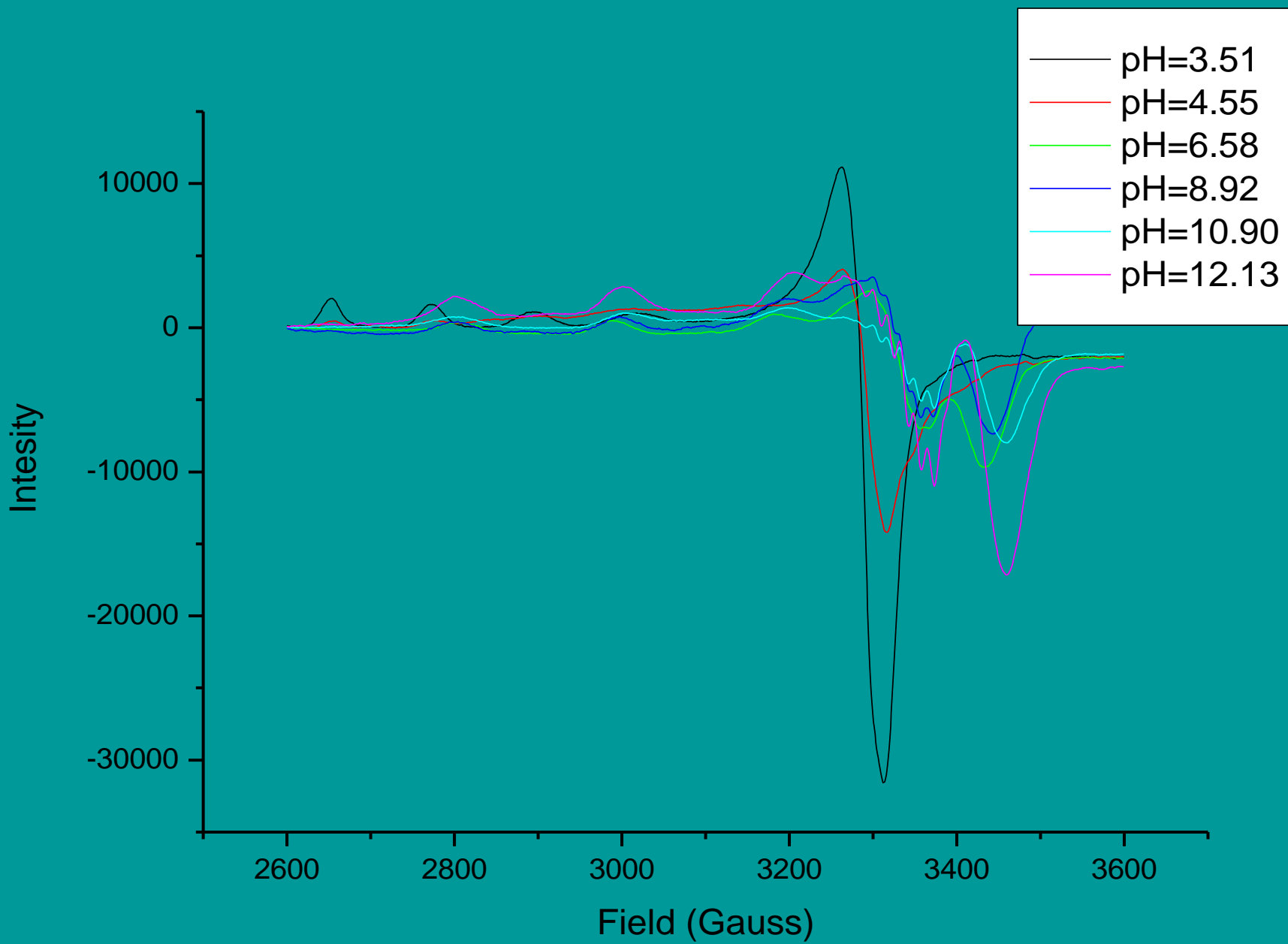

Coordination modes/peptides	Metal ion	Stability order
$(\text{NH}_2, \text{N}^-, \text{N}^-, \text{COO}^-)$ /tripeptides	Cu(II)	$(5,6,5) > (5,5,6) > (5,5,5) > (6,5,5) > (6,5,6) > (5,6,6) \gg (6,6,6)$
$(\text{NH}_2, \text{N}^-, \text{N}^-, \text{COO}^-)$ /tripeptides	Ni(II)	$(5,5,6) \geq (5,6,5) \geq (5,5,5) > (6,5,5) > (5,6,6) > (6,5,6) \gg (6,6,6)$
$(\text{NH}_2, \text{N}^-, \text{N}^-, \text{COO}^-)$ /tripeptides	Pd(II)	$(5,6,5) > (5,5,6) > (5,6,6) > (5,5,5) > (6,5,6) > (6,5,5)$
$(\text{NH}_2, \text{N}^-, \text{N}^-, \text{N}^-)$ /tetrapeptides	Cu(II)	$(5,5,5) \geq (5,6,5) > (5,5,6) > (6,5,5)$

Σύμπλοκα Cu(II)-ολιγογλυκίνο ή –αλάνινο πεπτιδίων

- Ποια η επίδραση των διαδοχικών αλλαγών στην σφαίρα ένταξης του μεταλλοiónτος όσον αφορά τις φασματοσκοπικές παραμέτρους??
- ανοικτό γαλάζιο (1N) → βαθύ κυανό (2N) → ιώδες (3N) → ρόζ(4N)
- $\lambda_{\max}$ από 720 nm (1N) σε 520-550 nm (4N)
- μείωση του παράγοντα g και αύξηση του τελεστή υπέρλεπτης αλληλεπίδρασης A (EPR)

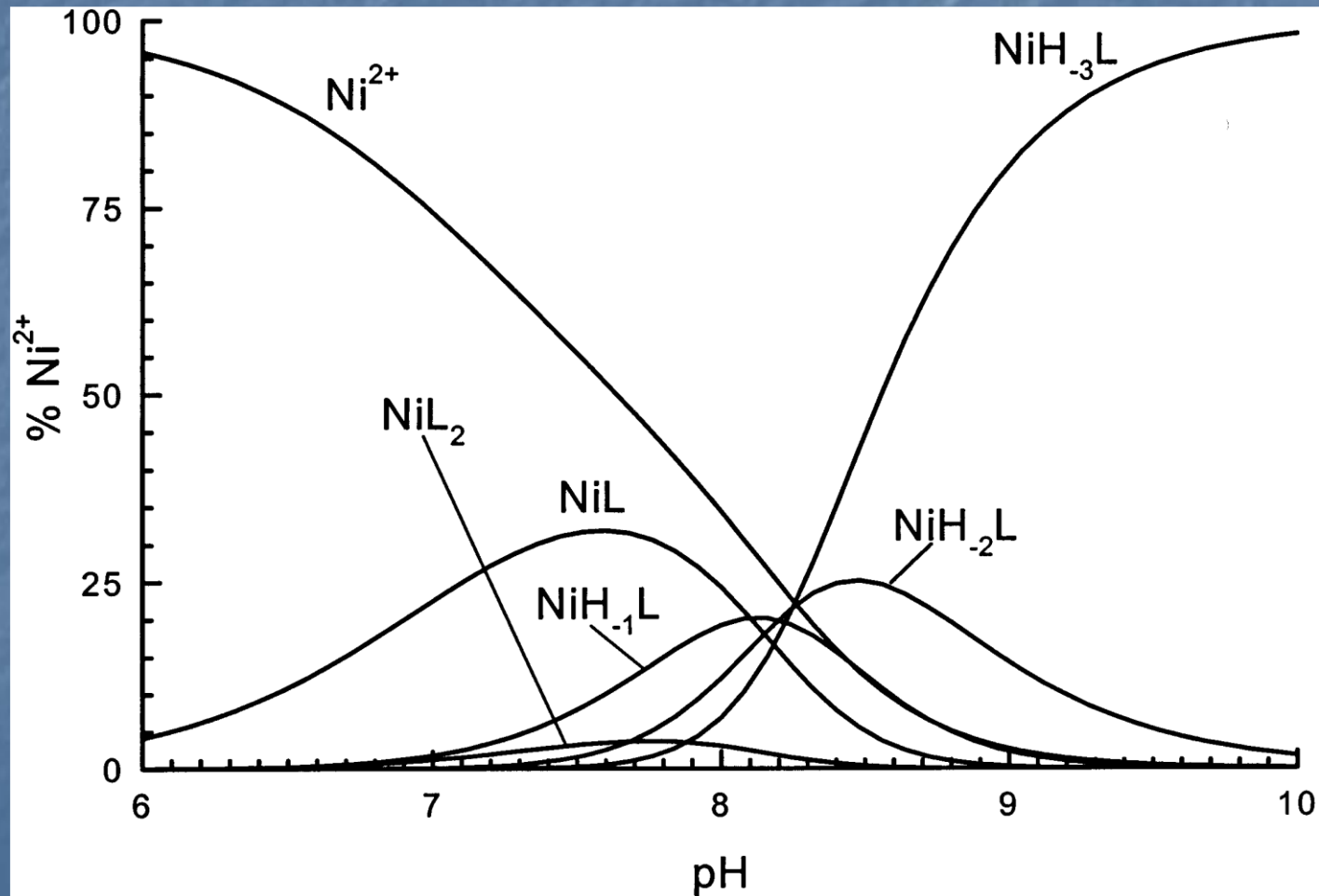
Σύμπλοκα Ni(II)-ολιγογλυκινών

Ni(II) και ολιγογλυκίνες

- κύριες διαφορές απ' τα αντίστοιχα σύμπλοκα του Cu(II)
  - ◇ αποπρωτονίωση πρώτου αμιδικού αζώτου σε υψηλότερες τιμές pH
  - ◇ συνεργατική αποπρωτονίωση υπολοίπων
  - ◇ μετάβαση απο οκταεδρική γεωμετρία (υψηλού spin, παραμαγνητικά) σε επίπεδη τετραγωνική (χαμηλού spin, διαμαγνητικά). γιατί;

Σύμπλοκα Ni(II)-ολιγογλυκινών

- Το σύστημα Ni(II)-Gly₄

Άλλα μεταλλικά ιόντα (Pd(II), Co(II), Zn(II))

- Pd(II)

- ◇ $pK_{\text{amide1}} \sim 2, pK_{\text{amide2,3}} \sim 4$
(συνεργατικά)

- ◇ σχηματισμός κίτρινου χρώματος
επίπεδων τετραγωνικών
διαμαγνητικών συμπλόκων

- ◇ δομές όπως Cu(II)-Ala₄

Άλλα μεταλλικά ιόντα (Pd(II), Co(II), Zn(II))

- Co(II)

- ◇ $pK_{\text{amide1}} \sim 10$

- ◇ ταχεία οξείδωση σε αλκαλικό διάλυμα σχηματισμός συμπλόκων Co(III)

- Zn(II)

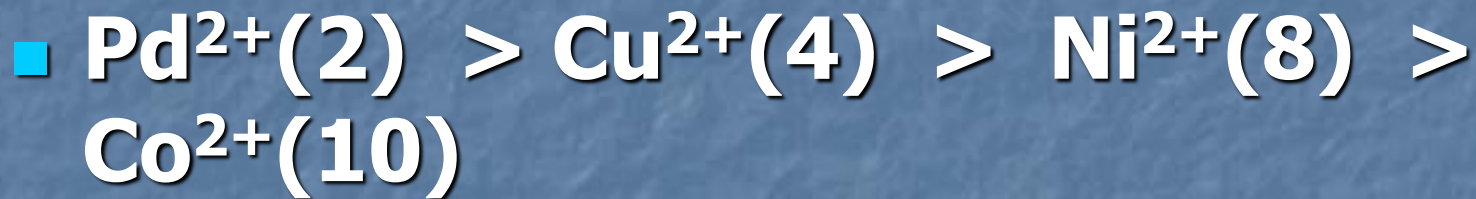
- ◇ Δεν ιονίζεται ο αμιδικός δεσμός (υπάρχουν και εξαιρέσεις)

- ◇ Σε ελαφρώς όξινα διαλύματα σχηματίζεται το σωματίδιο ZnA ίδιας δομής με το αντίστοιχο Cu(II)

- ◇ Σε υψηλότερα pH $\rightarrow$ υδρόλυση Zn(II)

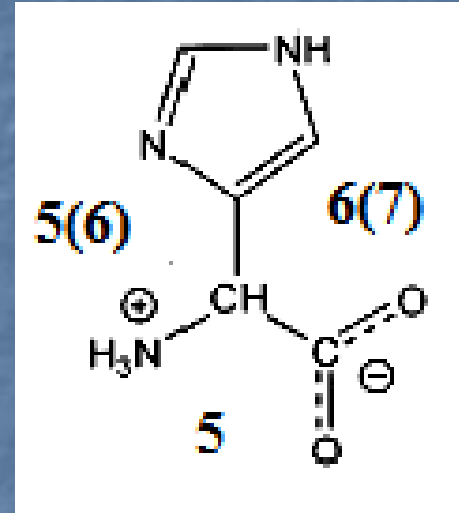
Άλλα μεταλλικά ιόντα (Pd(II), Co(II), Zn(II))

► Σειρά δραστηριότητας M(II) όσον αφορά τον ιονισμό του πεπτιδικού δεσμού

Σύμπλοκα Cu(II), Ni(II) με πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ ιστιδίνη (His)

η στοιχειομετρία των συμπλόκων καθώς και ο τρόπος ένταξης του μεταλλικού ιόντος εξαρτάται επιπλέον:

→ από την θέση της His
στην πεπτ. αλληλουχία

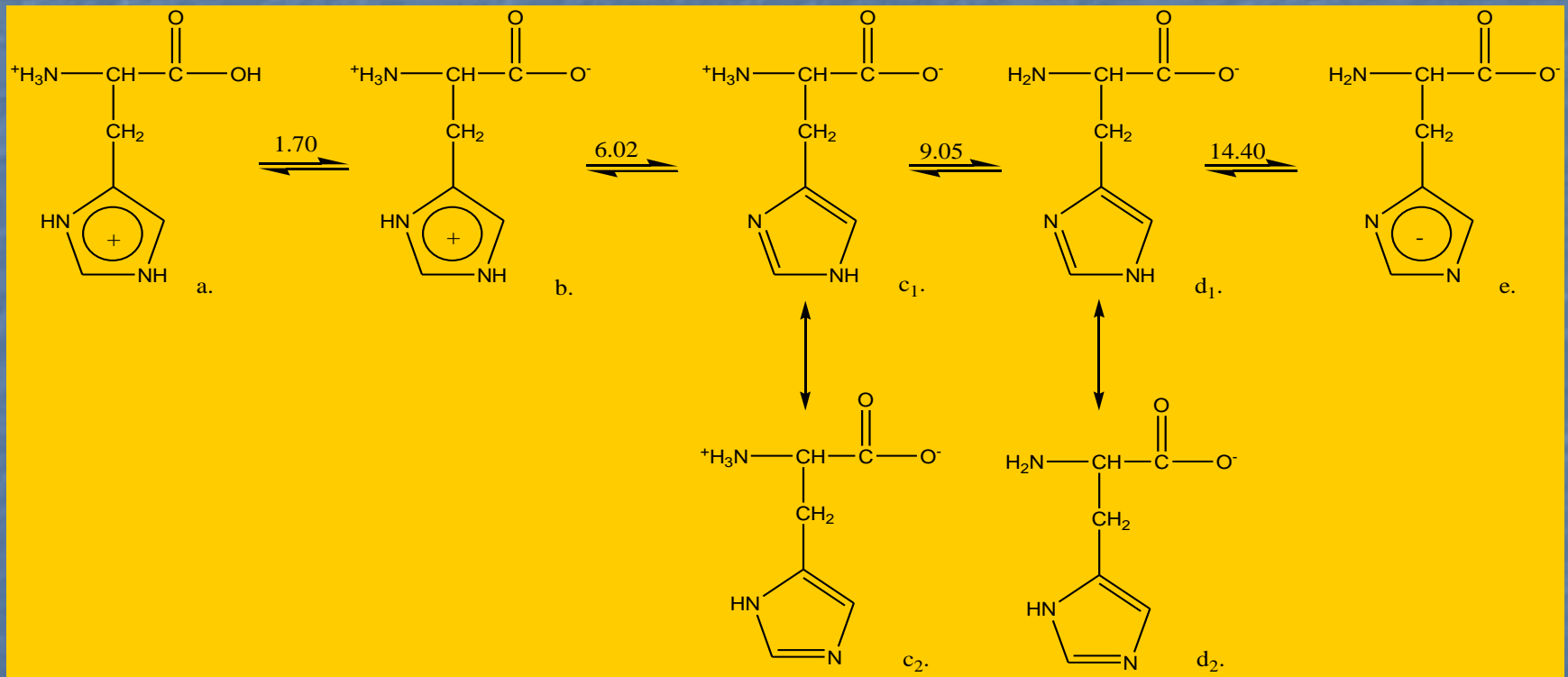
σειρά ιονισμού

καρβοξυλικό άτομο O → N(3)
ιμιδαζολίου → α-NH₂ → N(1)

ιμιδαζολίου (πυρρολικό)

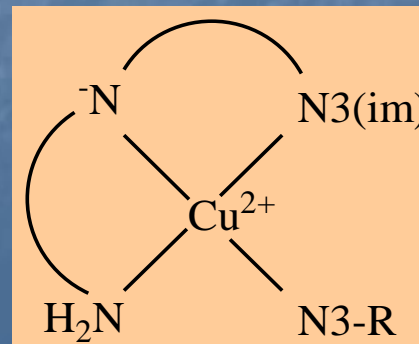
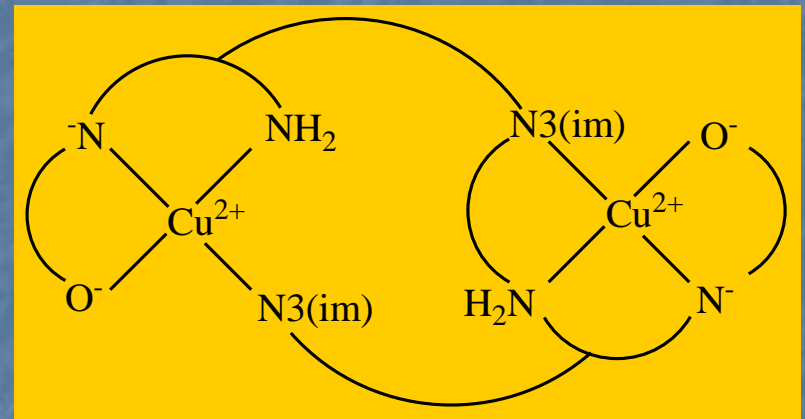
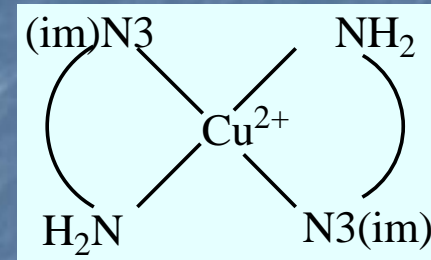
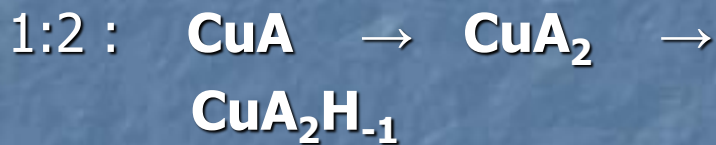
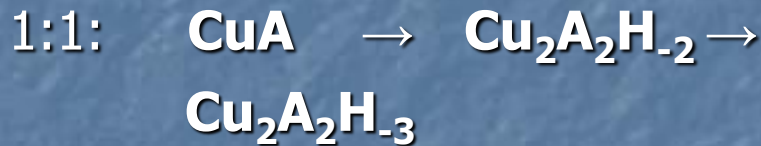
	pK
pK (α-COOH)	1.70
pK (imidazol)	6.02
pK (NH ₃ ⁺)	9.09

Σύνπλοκα Cu(II), Ni(II) με πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ ιστιδίνη (His)

Σύμπλοκα Cu(II), Ni(II) με πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ ιστιδίνη (His)

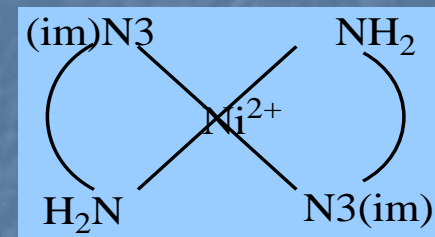
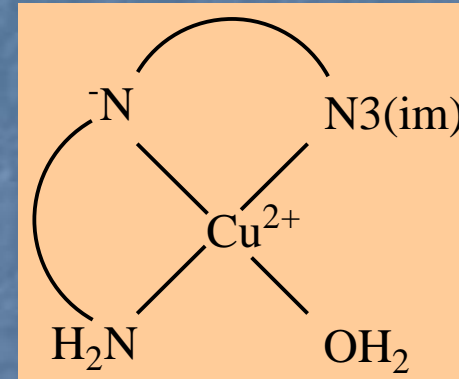
- Διπεπτίδια του τύπου **His-X** και X-His (X=αλειφατικά αμινοξέα)

Σύμπλοκα Cu(II), Ni(II) με πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ ιστιδίνη (His)

- Διπεπτίδια του τύπου His-X και **X-His** (X=αλειφατικά αμινοξέα)
-
- **1:1 CuA** → **CuAH₋₁** → τετραπυρηνικά σύμπλοκα
- **1:2 CuA** → **CuAH₋₁** → **CuA₂H₋₁**
- **His-X** και **Ni(II)**
κύριο σύμπλοκο το **NiL₂** με ένταξη τύπου ισταμίνης
- **X-His** και **Ni(II)**
- κύριο σύμπλοκο το **NiLH₋₁** (pH~6.7)

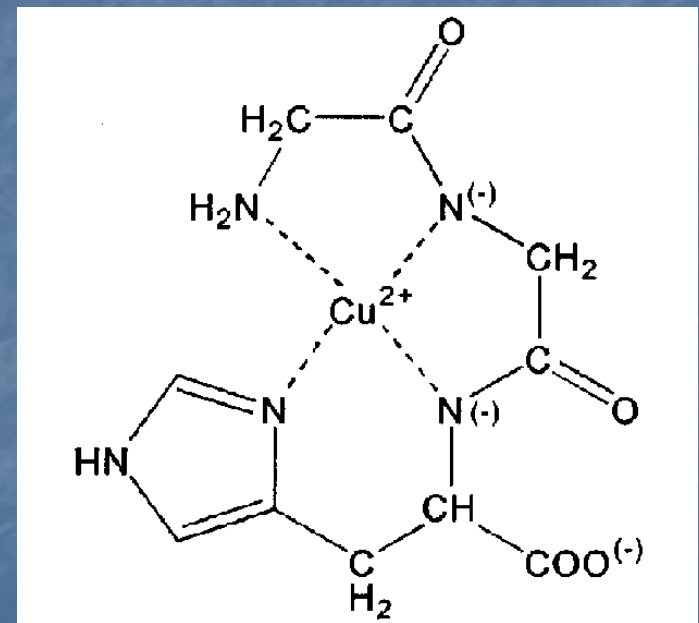
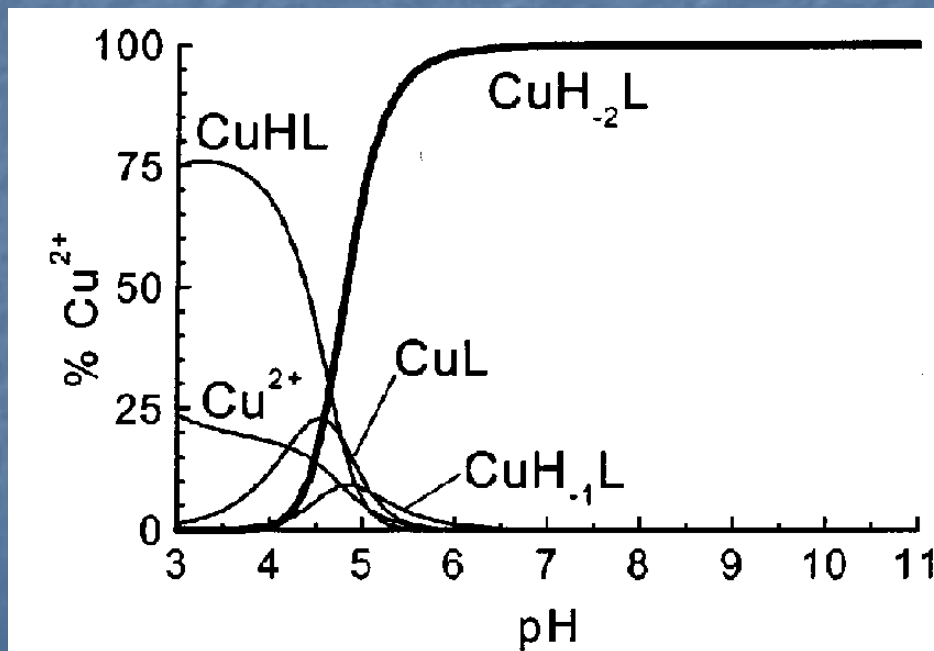
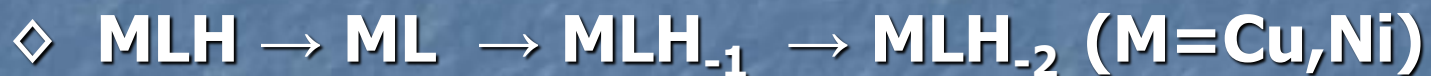

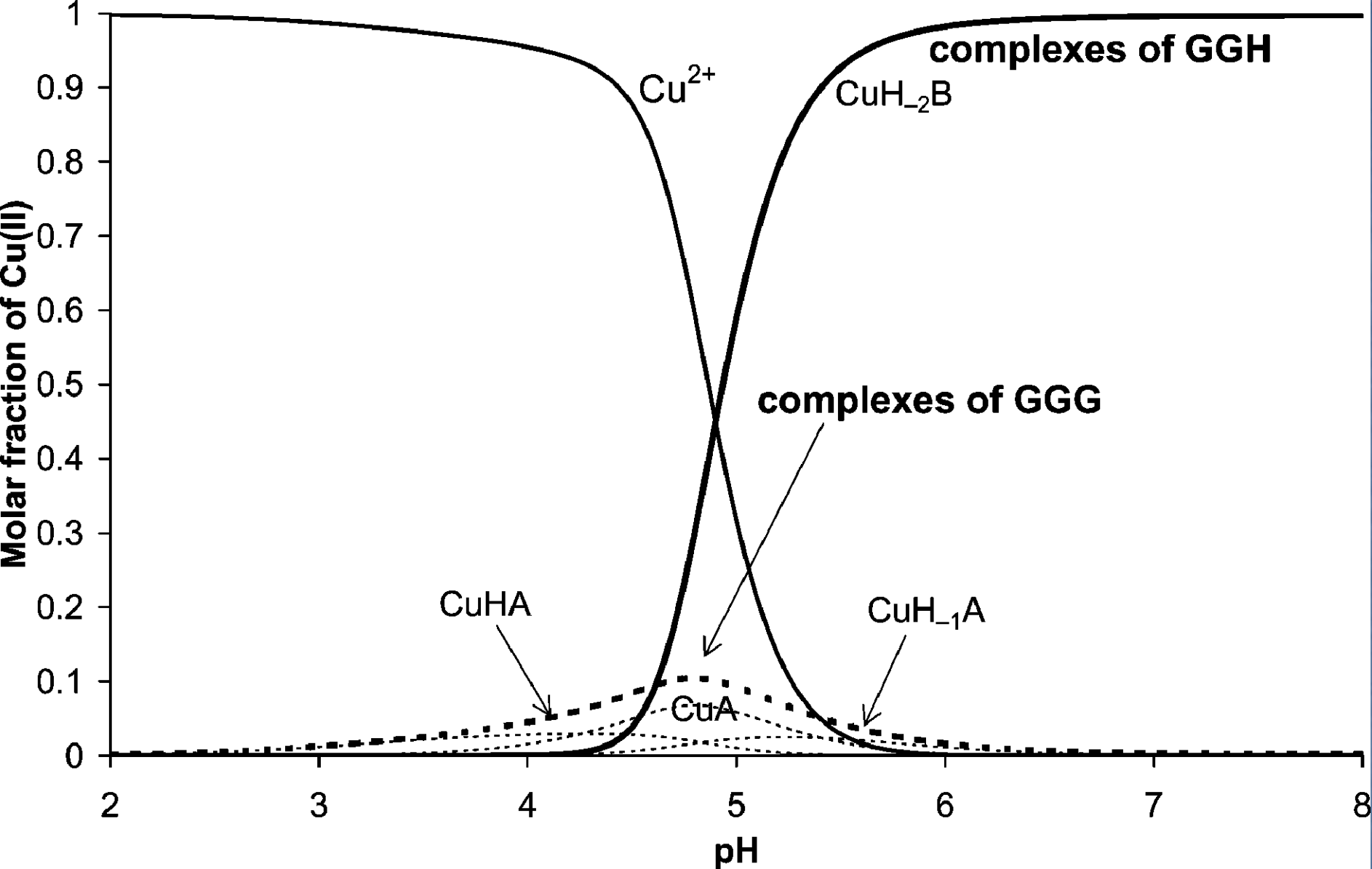
Σύμπλοκα Cu(II), Ni(II) με πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ ιστιδίνη (His)

■ Τριπεπτίδια του τύπου X-Y-His με Cu(II) και Ni(II)

- *Cu(II) + Gly-Gly-His*

Πορεία συμπλοκοποίησης

Σύμπλοκα Cu(II), Ni(II) με πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ ιστιδίνη (His)

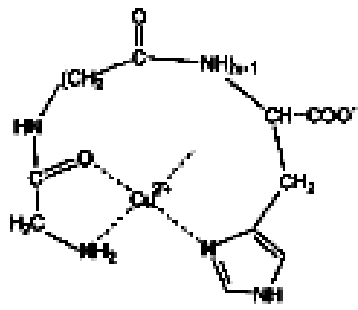
Τετραπεπτίδια του τύπου X-Y-Z-His με Cu(II) και Ni(II)

- Cu(II) + Gly-Gly-Gly-His Χαρακτηριστικά:
  - ◇ Διαδοχικός σχηματισμός 1N,2N,3N,4N συμπλόκων
  - ◇ η ένταξη περιλαμβάνει τόσο το ιμιδαζολικό όσο και το N-τελικό άτομο αζώτου
  - ◇ δεν υπάρχει συνεργατικότητα κατά την αποπρωτονίωση αμιδικών αζώτων
- Ni(II) + Gly-Gly-Gly-His Χαρακτηριστικά:
  - ◇ Τα ίδια, επιπλέον το 4N σύμπλοκο NiLH₃ επίπεδο τετραγωνικό και διαμαγνητικό

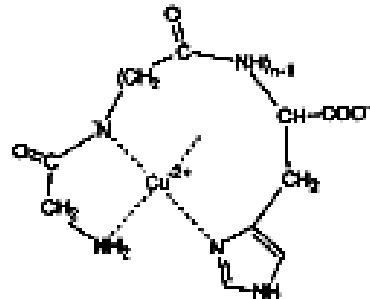
Table 1 Stability constants ($\log \beta_{ppr}$) of the proton and copper(II) complexes of oligopeptides: $T = 298 \text{ K}$, $I = 0.2 \text{ mol dm}^{-3} \text{ KCl}$ (standard deviations are in parentheses)

Species	Gly ₂ His ¹⁸	Gly ₃ His	Gly ₄ His	Gly ₅ His	Triglycine ³¹	Tetraglycine ³¹	Pentaglycine
HL	8.06(2)	8.03(1)	8.05(2)	8.00(1)	7.93	7.94	7.95(1)
H ₂ L	14.88(3)	14.89(2)	14.98(2)	14.87(2)	11.25	11.18	11.31(1)
H ₃ L	17.68(3)	17.55(3)	17.88(3)	17.73(2)	—	—	—
[CuHL] ²⁺	12.40(15)	12.24(15)	12.16(23)	12.29(5)	9.51	9.09	—
[CuL] ⁺	7.60(20)	8.47(1)	8.50(2)	8.11(2)	5.25	5.06	5.31(5)
[CuH ₋₁ L]	2.50(20)	1.63(3)	2.41(3)	2.63(2)	-0.16	-0.50	-0.29(3)
[CuH ₋₂ L] ⁻	-1.55(2)	-5.79(3)	-5.39(4)	-5.06(3)	-7.02	-7.41	-7.10(3)
[CuH ₋₃ L] ²⁻	—	-16.67(4)	-15.71(4)	-15.67(3)	-18.30	-16.59	-14.99(3)
pK(His)	—	3.77	3.66	4.18	—	—	—
pK₁(amide)	—	6.84	6.09	5.48	5.41	5.56	5.60
pK₂(amide)	—	7.42	7.80	7.69	6.86	6.91	6.81
pK ₃ (amide)	—	10.88	10.32	10.61	—	9.18	7.89

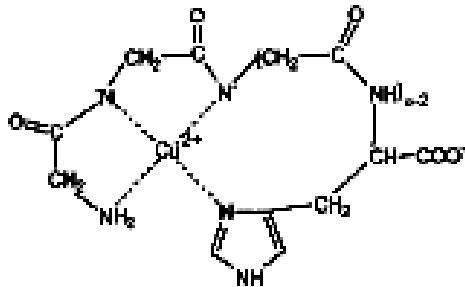
Σύμπλοκα Cu(II), Ni(II) με πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ ιστιδίνη (His)

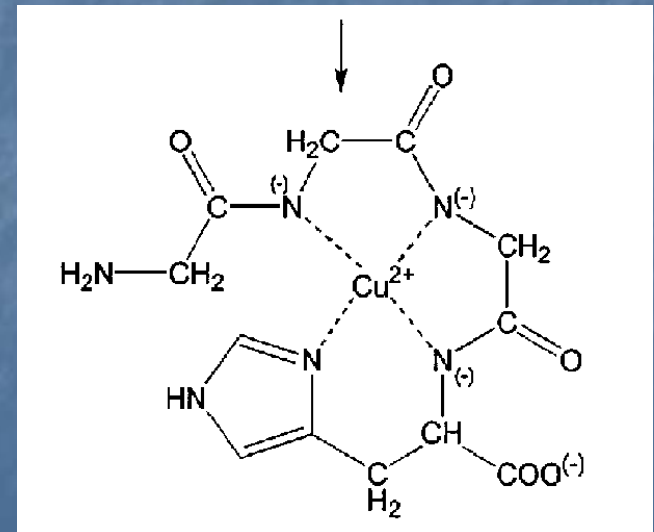
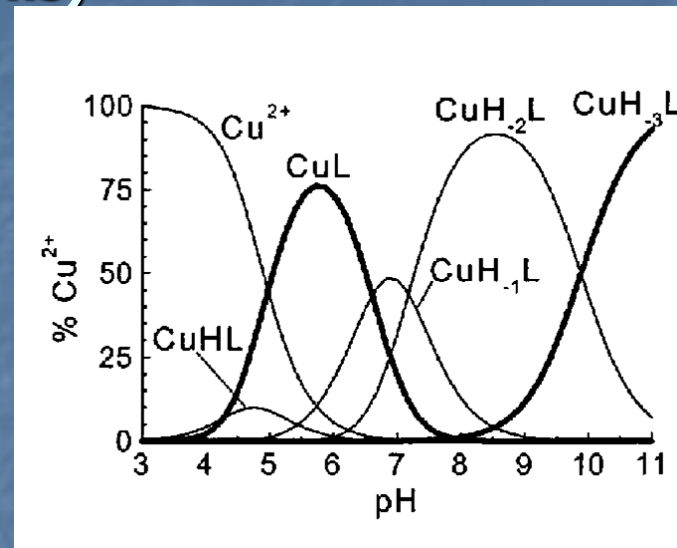
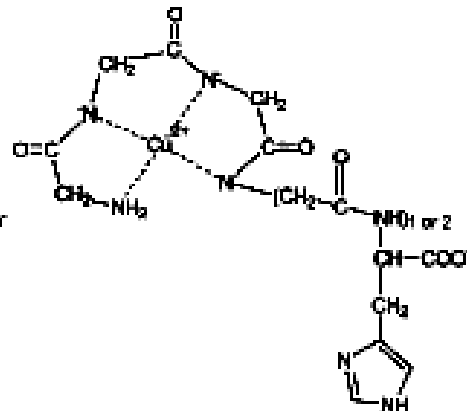
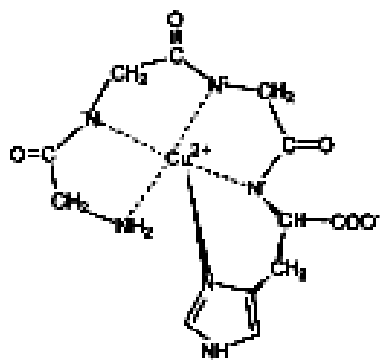
(a) $[CuL]^+$ L=Gly_nHis (n=3,4,5)

(b) $[CuLH_{-1}]$ L=Gly_nHis (n=3,4,5)

(c) $[CuLH_2]$ L=Gly_nHis (n=3,4,5)

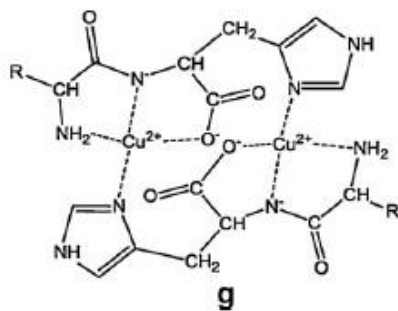
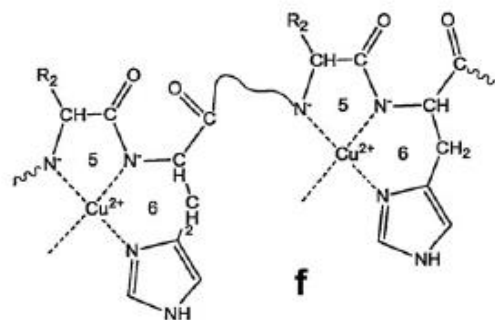
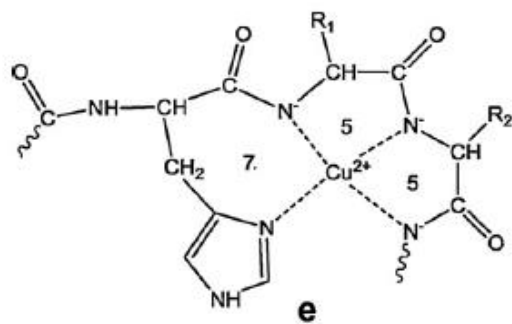
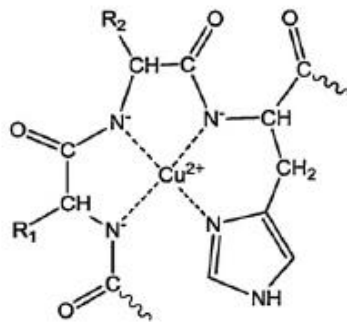
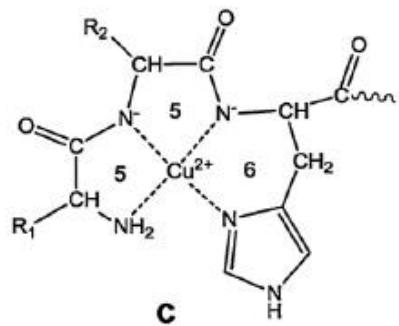
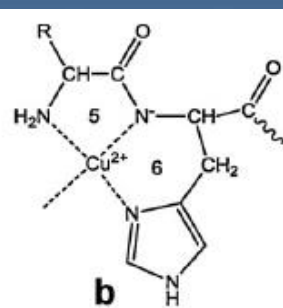
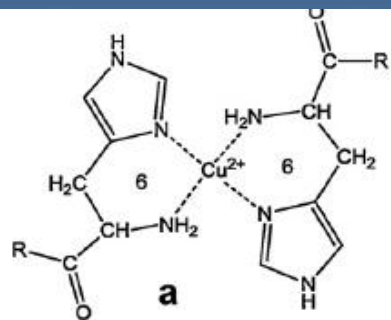
Σύμπλοκα Cu(II), Ni(II) με πεπτίδια που περιέχουν το αμινοξύ ιστιδίνη (His). Συμπεράσματα

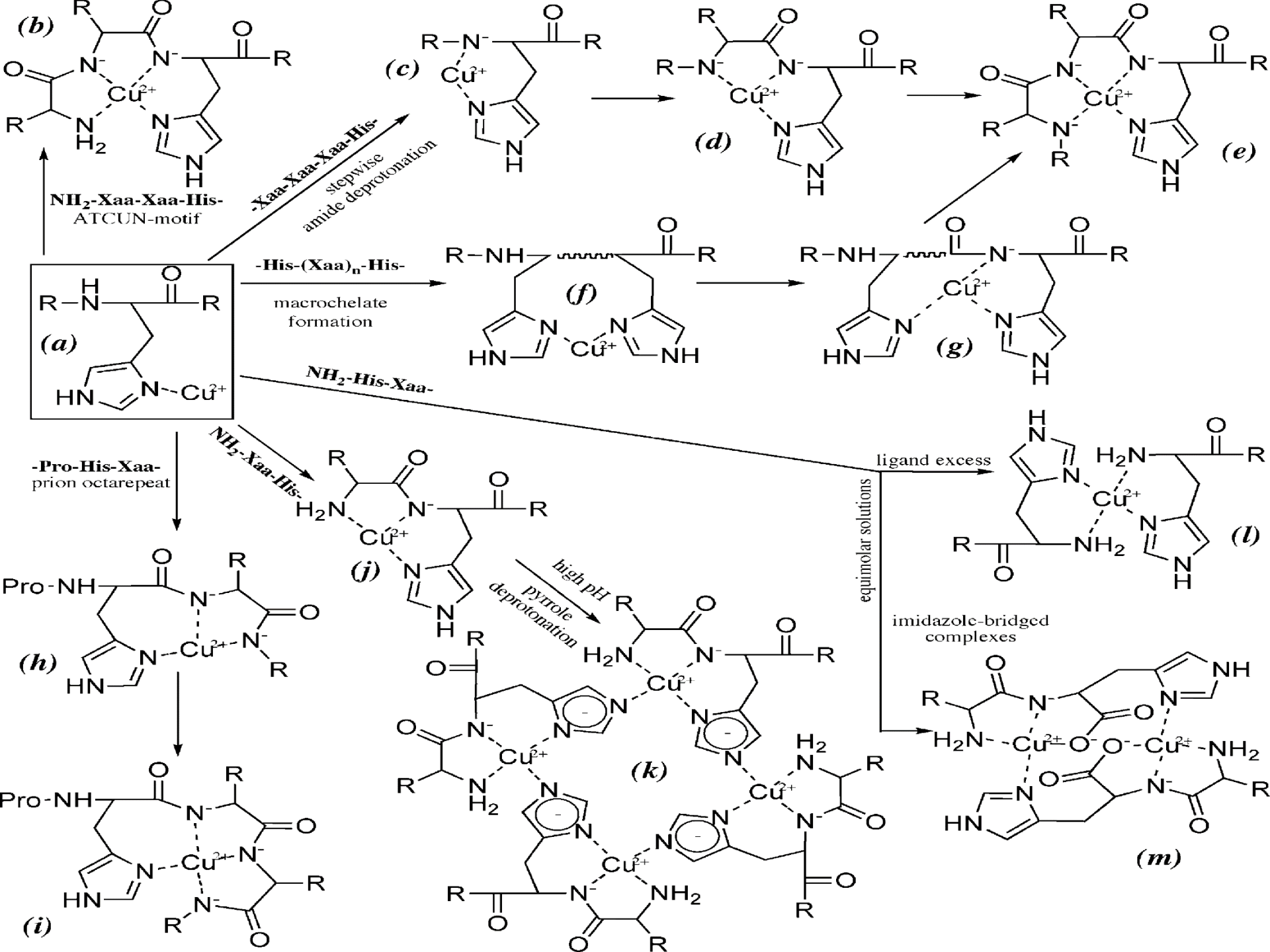
- Η παρουσία ιστιδίνης στην N-τελική θέση ενός πεπτιδίου
(α) αυξάνει τη θερμοδυναμική σταθερότητα του αρχικού σχηματιζόμενου συμπλόκου 1:1 ή 1:2
(β) παρεμποδίζει τον ιονισμό και ένταξη αμιδικών ατόμων αζώτου με τα μεταλλικά ιόντα, λόγω του σχηματισμού του θερμοδυναμικά σταθερού ML με ένταξη τύπου ισταμίνης (N(3), α-NH₂)
- Η παρουσία His στην δεύτερη θέση (X-His-Y-Z-) προάγει τον σχηματισμό συμπλόκων με ένταξη αμιδίου και παράλληλα παρεμποδίζει την αποπρωτονίωση-ένταξη των υπολοίπων αμιδικών δοτών {NH₂, N⁻, N_{im}}, pH~7

Η παρουσία ιστιδίνης στην θέση 3 προάγει τον σχηματισμό ενός πολύ θερμοδυναμικά σταθερού συμπλόκου στοιχειομετρίας MLH_2 με ένταξη τύπου $\{NH_2, 2N^-, N_{im}\}$ σε φυσιολογική τιμή pH

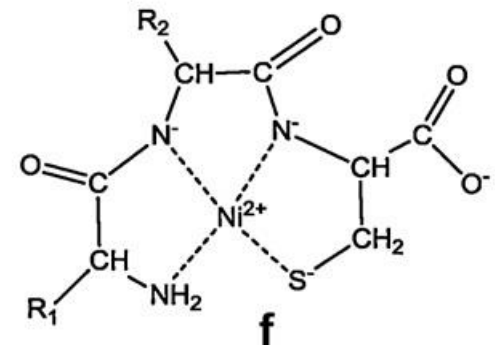
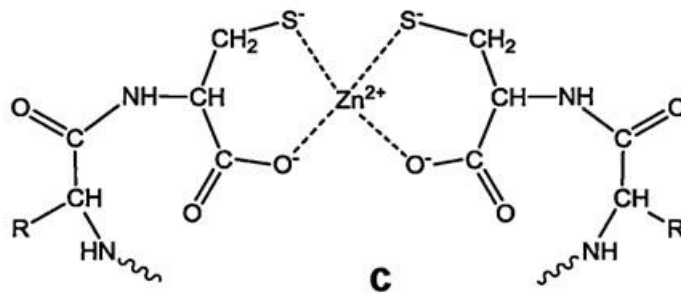
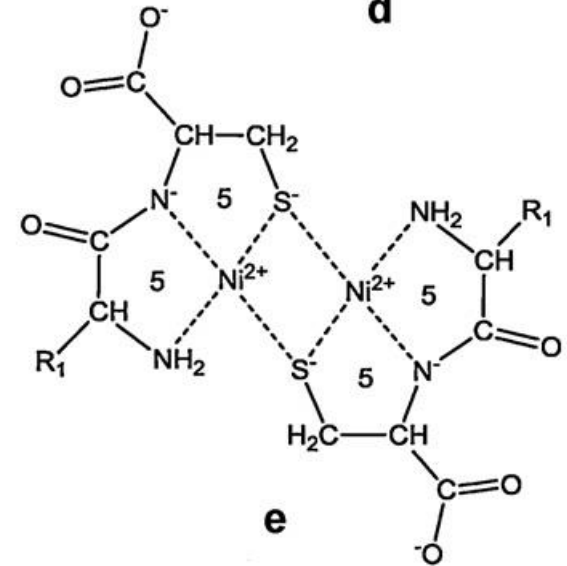
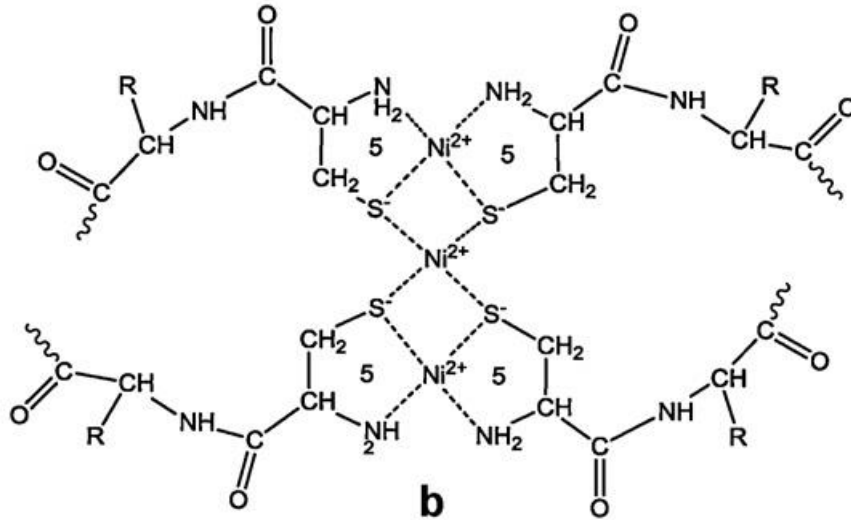
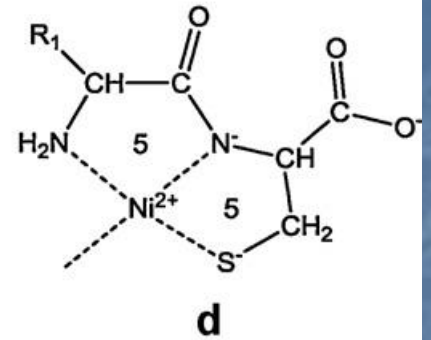
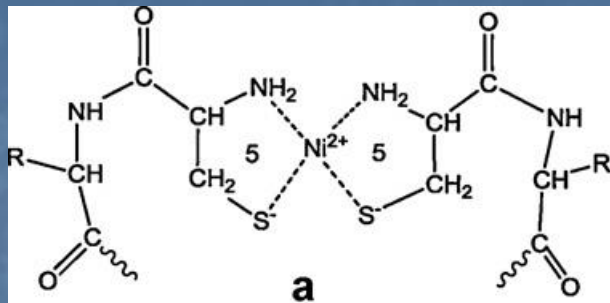
Η παρουσία ιστιδίνης σε άλλες θέσεις παρουσία ή απουσία N-τελικής αμινομάδας παρέχει και άλλες δυνατότητες ένταξης που συνοψίζονται στα ακόλουθα σχήματα

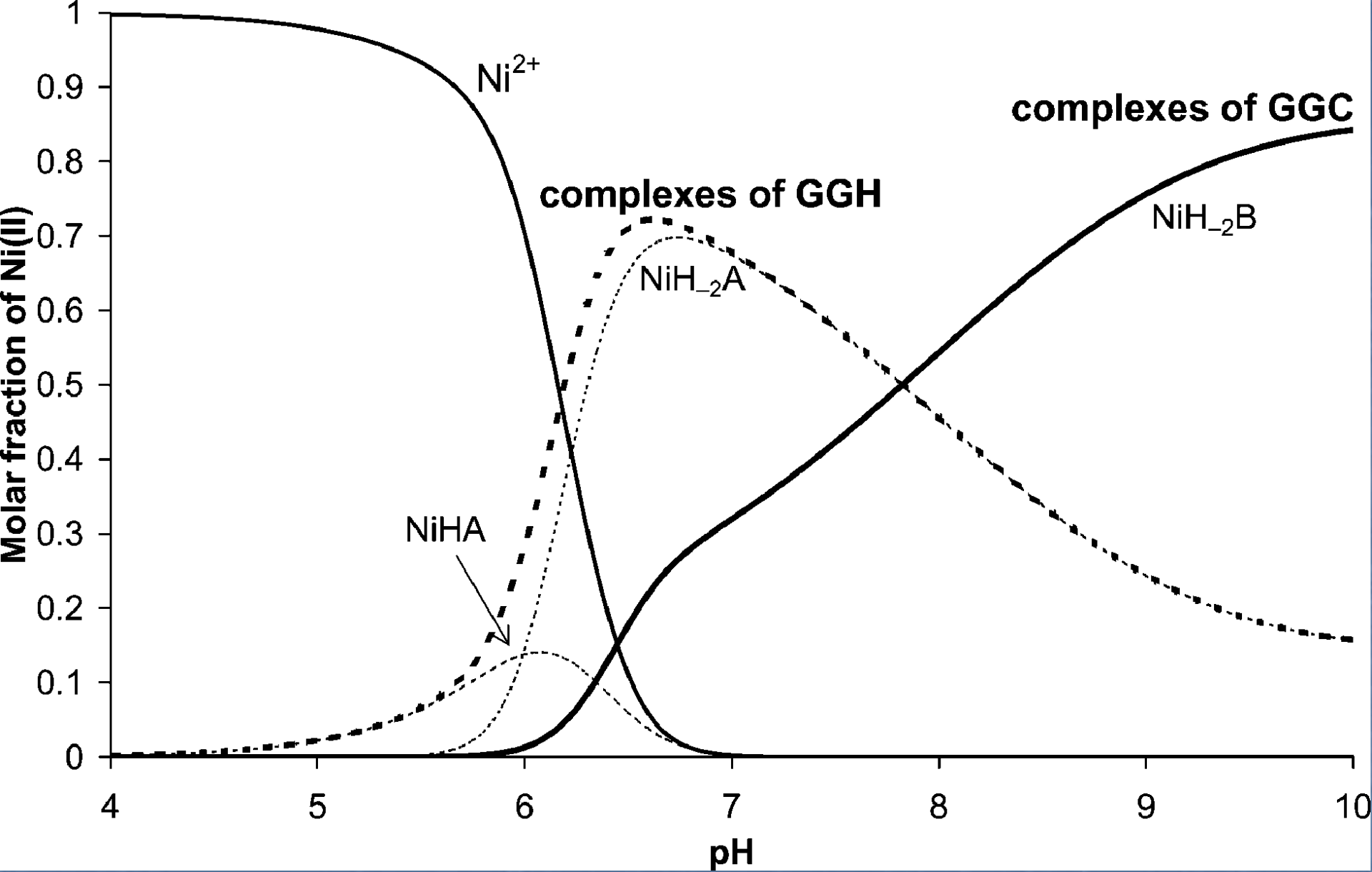

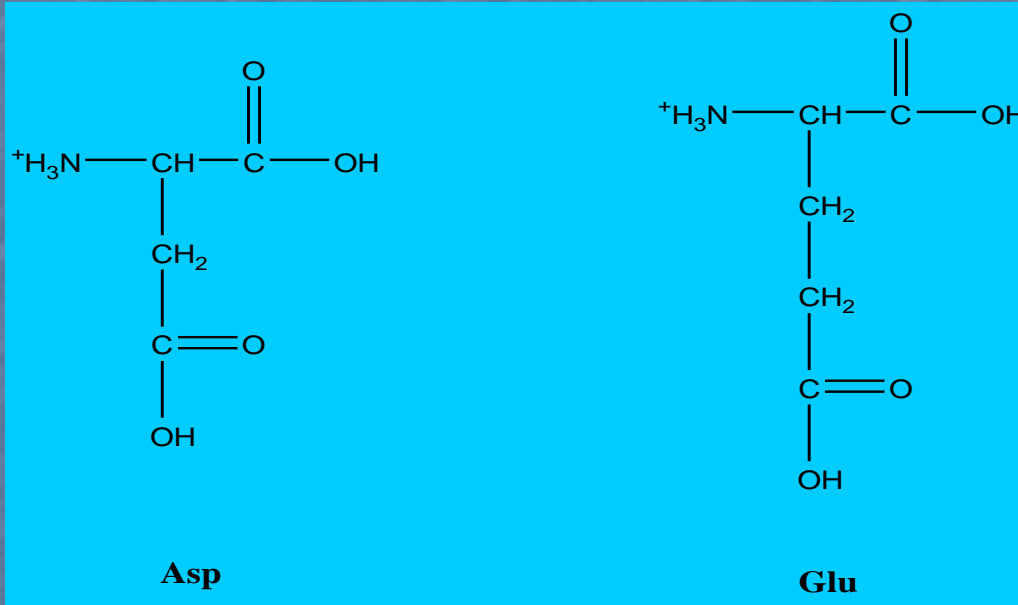
Σύμπλοκα πεπτιδίων που περιέχουν το αμινοξύ κυστεΐνη

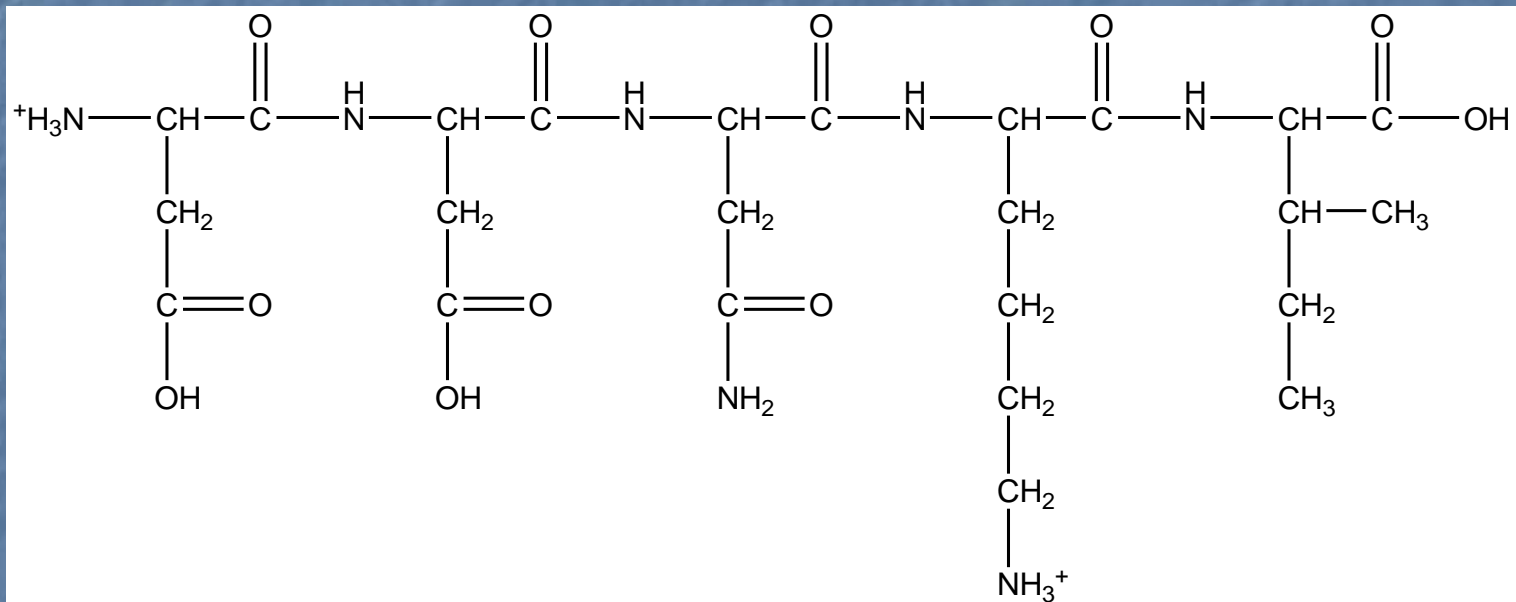
Σύμπλοκα πεπτιδίων που περιέχουν τα αμινοξέα ασπαρτικό οξύ

(Asp) και γλουταμικό οξύ (Glu)

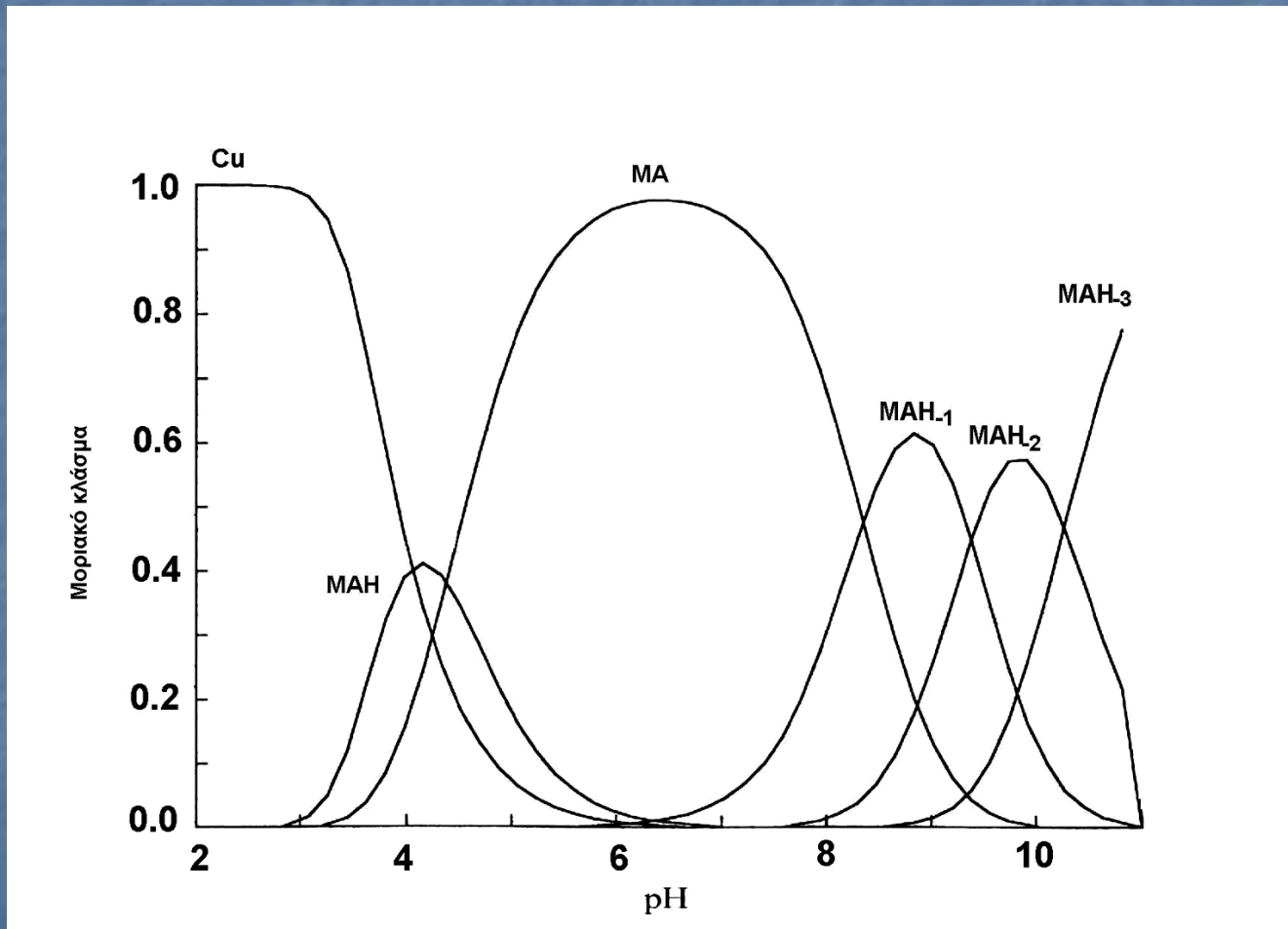

**Σύμπλοκα πεπτιδίων που περιέχουν τα αμινοξέα ασπαρτικό οξύ
(Asp) και γλουταμικό οξύ (Glu)**

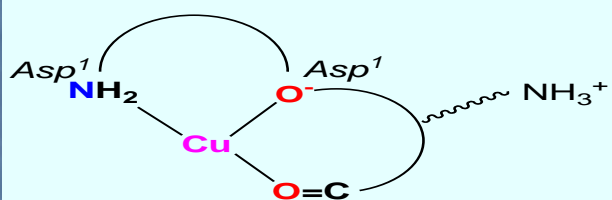
- ▶ Το σύστημα Cu(II):Asp-Asp-Asn-Lys-Ile

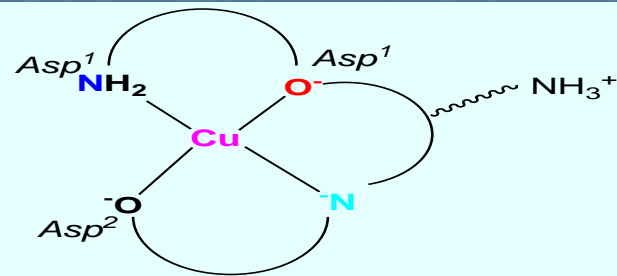
Σύμπλοκα πεπτιδίων που περιέχουν τα αμινοξέα ασπαρτικό οξύ (Asp) και γλουταμικό οξύ (Glu)

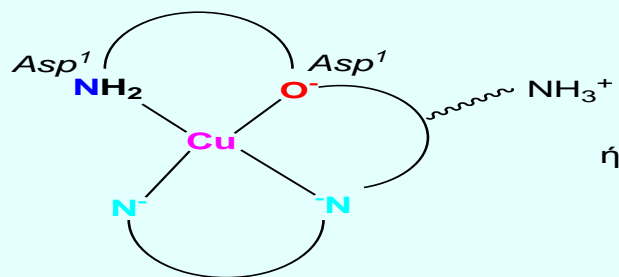
Σύμπλοκα πεπτιδίων που περιέχουν τα αμινοξέα ασπαρτικό οξύ (Asp) και γλουταμικό οξύ (Glu)

MAH

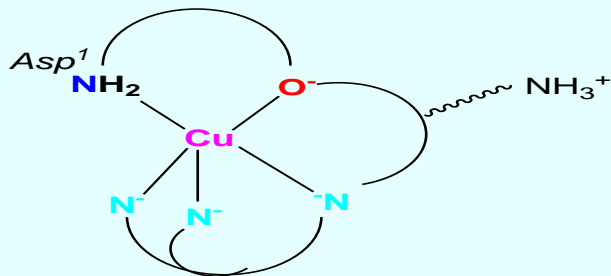
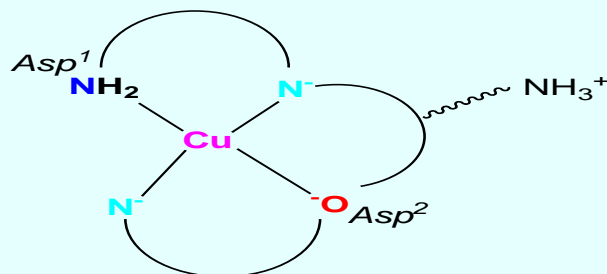

MA

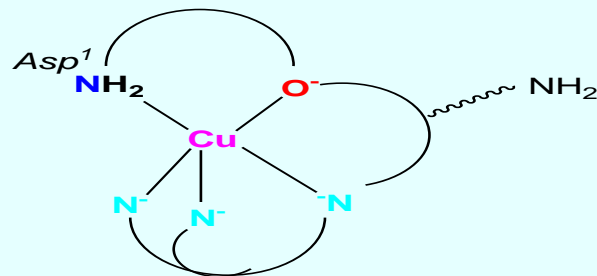

ή

MAH₋₁

MAH₋₂

MAH₋₃

Σύμπλοκα πεπτιδίων που περιέχουν τα αμινοξέα ασπαρτικό οξύ (Asp) και γλουταμικό οξύ (Glu)

■ Συμπεράσματα

- (α) Η παρουσία Asp στο N-τελικό άκρο ενός πεπτιδίου αυξάνει την ικανότητα ένταξης αυτού και παρεμποδίζει τον ιονισμό και ένταξη αμιδικών ατόμων N
- (β) Η παρουσία Asp στο C-τελικό άκρο επηρεάζει σημαντικά την σταθερότητα των σχηματιζόμενων συμπλόκων
- (γ) Η παρουσία Asp στην δεύτερη θέση της αλληλουχίας έχει ως αποτέλεσμα την διευκόλυνση του ιονισμού και ένταξης του πρώτου πεπτιδικού ατόμου N και την αντίστοιχη παρεμπόδιση των υπολοίπων

Σύμπλοκα πεπτιδίων που περιέχουν τα αμινοξέα ασπαρτικό οξύ (Asp) και γλουταμικό οξύ (Glu)

(δ) Η παρουσία Asp στην τρίτη θέση της αλληλουχίας έχει ως αποτέλεσμα την ένταξη τριών ατόμων αζώτου ($\alpha\text{-NH}_2$, δυο αμιδικά καθώς και το $\beta\text{-COO}^-$ του ασπαρτικού)

Ο ιονισμός και η συνακόλουθη ένταξη των πεπτιδικών ατόμων αζώτου λαμβάνει χώρα συνεργατικά και έτσι 2N σύμπλοκα της μορφής ($\alpha\text{-NH}_2$, N(-)) δεν ανιχνεύονται

(ε) Τα παραπάνω συμπεράσματα (α-δ) έχουν περιορισμένη ή καθόλου εφαρμογή στα αντίστοιχα συστήματα όπου το αμινοξύ Asp αντικαθίσταται απ' το αμινοξύ Glu

(στ) Τα σχηματιζόμενα σύμπλοκα στα παραπάνω συστήματα είναι στην μεγάλη τους πλειοψηφία μονοπυρηνικά

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Imre Sovago, Katalin Osz, *Dalton Trans.*, (**2006**), 3841–3854.
- Imre Sovago, Csilla Kallay, Katalin Varnagy, *Coordination Chemistry Reviews* 256 (**2012**) 2225– 2233